

TŘÍSKA V OKU

(Běžný život běžného městečka; náhle se propojí současné příběhy s událostmi
dávno zapomenutými.)

Ivo TOMÁŠEK

Stanislav Vomáčka seděl v parku, nedaleko svého domku, k němuž patřila malá zahrádka. Oboje stačil udržovat v náležitě kondici; a to i přes svůj zdravotní handicap.

Ona by se k malému domku po rodičích ani velká zahrada příliš nehodila. Úspěšně ji supluje velký, upravovaný park v dosahu jeho již málo funkčních nohou.

Odnepaměti nesl jméno významného politika a státníka – samozřejmě vždy v souladu s právě vládnoucí ideologií. V tomto čase jaksi očekávaně, se sáhlo k rodině Masarykových - stereotyp tří písmen představoval změnu - Jan.

Nejlepší myšlenky se Standovi rodily na lavičce na odlehlém konci jezírka. V letních dnech tam byl takový správný polostín; ani teplo, ani zima. Švitořící vlaštovky se staraly o minimalizaci bodavého hmyzu.

Na myšlení potřeboval klid; od mládí měrou vrchovatou.

Z parku už je jen kousek do místní osvěžovny – malému muzeu doby umakartové. I „muzejní exponáty“ dotvářejí náladu: salám s okurkou, párek, utopence a guláš – většinou s chlebem.

Na to přece byli místní štamgasti zvyklí ještě z dob svého mládí.

Nicméně „U Franty“ mělo pivo stále dobrou kvalitu i nízkou cenu.

Pokud Standu právě nezlobilo zdraví, „došel“ i na náměstí; na „jednu“ Plzeň do hotelu, občas za starostou. Standa nebyl jenom důchodce, ale i místní kronikář. Do této „funkce – „nefunkce“ jej dostrkal před léty právě on; tehdy ještě coby šéf kulturní komise.

Občas se někam vydal svou Fábii s upraveným řízením.

Přibližně do 8 let byl dítě čile se mající k světu. Kde kdo mu předpovídal závratnou budoucnost; dokonce i šachovou.

Jako předškolákovi stačilo, aby něco slyšel jednou, maximálně dvakrát - a text si pamatoval.

A pak nějaká nemoc – dodnes nikdo neví, co ho potrápilo – a rázem byly jeho výkony poloviční. Ale stále ještě mírně nadprůměrné. Ovšem pouze duševní; tělesné na tom byly dosti špatně.

Čtvrtou až šestou třídu doslova protrpěl, ale do konce povinné školní docházky se celkově vzpamatoval natolik, že odložil berle a chodil pouze o holi. Ale hlavně - slušně zvládl střední školu a nakonec velmi úspěšně i vysokou.

„Zahraněční obchod“ vystudoval „na červený diplom“ a téměř čtyřicetiletá práce v Podniku zahraničního obchodu mu umožnila se seznámit s mnoha významnými lidmi u nás, i v zahraničí.

Perfektně zvládal několik cizích jazyků; slovem i písmem.

Dcera se provdala do Francie, syn žije v USA; ostatní rodinní příslušníci jej opustili navždy. Manželka před 6 lety.

Nikdy nezoufal; pílí, houževnatostí, systematickostí a klidným, realistickým pohledem na svět, se nakonec dostal tam, kam nedohlédli ani milácci štěstěny.

Ještě po roce 89 jezdil na jednání po Evropě, občas i do jiných částí zbývajícího světa.

Nemusel kvůli tomu ani vstoupit do KSČ; zřejmě byl režimem určen jako „ukázka lidové fronty,“ v níž všichni nemusí mít onu knížečku; i to se výjimečně stávalo.

Zprávy z cest Standa ovšem musel psát jako každý jiný, (i když se někteří polistopadoví politici honosili tím, že oni nic psát nemuseli).

„Pokud zprávu namluvili do diktafonu,“ jak s oblibou náš ing. odpovídal na zvědavé, polistopadové dotazy hospodských kolegů.

Držel se dvou hesel: „Denně musíš přijímat, i rozdávat rány. Ale navenek to musí vypadat, jako že laškuješ.“ A „malomyslnost vysouší duši.“

Nelze opomenout ani Standovy literární práce, občas uveřejňované v „elektronickém nakladatelství.“

Dnes Standa zase vysedává na své oblíbené lavičce a přemýšlí...léto se pomalu chystá odkvačit s vlaštovkami...a nás tu nechá opuštěné s našimi lidskými problémy.

Pozvolna se vrátil do školních let...

Hanka byla tak trochu zvláštní holka. Docela hezká, takový ten typ, co v dětství se nedá přesně určit, kam až se ta krása překlopí.

To spíše se dalo předpokládat, jak by se mohla rozvíjet duševně; nebýt ovšem hnedle několika dosti silných brzdících skutečností.

Třeba tatínek. Vzhledem připomínající ruského statkáře, ale chůzí spíše vysloužilého námořníka.

Odulý obličej, občas ozdobený dýmku, která se ale většinou ztrácela v jeho mohutné dlani se silnými prsty. Mohutné břicho dotvářelo dojem; většinou vykukovalo z nedopnutého saka, nebo kabátu...

Kupodivu se nejednalo o statkáře, ani námořníka, ale o velice nápaditého a zručného hodináře – tehdy ovšem již znárodněného. To vše by ještě Hanku samozřejmě neohrožovalo, ale...

Ani nevím, kde po znárodnění pracoval. Spíše nějak trucoval, protože mu režim házel klacky pod nohy, kde jen mohl.

Po každém takovém ataku byl jen stále více zatvrzelejší a uzavřenější. Paličatost asi Hanka podědila po něm.

Matka byla taková nevýrazná puťka; hodná paní, která se docela ztrácela vedle dominantního manžela a ještě dominantnější tchyně.

Tchyně spíše připomínala zchudlou šlechtičnu; vybraným chováním, šíří všeobecných vědomostí a dovedností, i způsobem péče o zevnějšek.

V tu dobu už městečko bylo správně uvědomělé, ačkoli ještě titíž lidé nedávno zaplňovali všechny bohoslužby ve dvou fungujících chrámech páně.

Po únoru 48 se duchovní stánky pomalu, ale jistě vyprazdňovaly a původně pokorně sepnuté ruce se měnily na sevřené pěsti dělnické třídy. Některé možná z přesvědčení, jiné z předposranosti, nebo kariérismu.

Byli tací, co pěstovali jakousi dlaňovou gymnastiku. Spínáním a vzápětí svírání – rukou; možná i svěračů.

Nikoli však Hančina rodina; ta se zviklat nedala - což v těchto pohnutých letech „silně zavánělo malérem“.

Nevím, co se u nich doma vedlo za paličské řeči, aby museli mít všude zavřeno – jak říkala babička „utemováno“, které se projevovala oděrem z Hančiných šatů. A to i když holka chodila čistá a upravená.

Pro vynalézavé děti, které sice ještě zápasily s vyjmenovanými slovy jako se smrtí, však nebyl problém k těmto atributům Hančiny domácnosti dosadit tvorečka z živočišné říše. Začalo se jí říkat Tchořice.

Narážky spolužáků snášela celkem klidně. Nežalovala – asi si uvědomila, že prostě nemá šanci.

V té době se Ivan moc nepral; tehdy byl taková chourota, ale vždycky férový a to mu zůstalo. Hance se nesmál, ani jí nenadával, - i když by si určitě u třídních gaunerů šplhl.

Tyhle „kurážné přesily“ se mu nikdy nelíbily a měl s tím problémy i později. Já se svým handicapem jsem věděl, že mám tak akorát na slovní potyčky, které ovšem stejně ústily ve rvačky vždy, když protistraně došly argumenty. Celkem nás nenadávajících a neposmívajících se, bylo asi jen pět, šest z pětatřiceti.

Vzpomínám si, že když už vůči Hance začaly i fyzické útoky a Ivan koupil ránu botou místo ní, že v něm chytly saze a začal Hanku bránit. Pak se přidali ještě asi dva spolužáci a nakonec i já – tehdy se ohánějící jednou berlí.

Prohráli jsme, ale mně ani Ivanovi ty boule a modřiny nějak zvlášť nevadily... Zastali jsme se jí ještě párkrát; já už jsem si při těchto situacích jen držel francouzské hole.

Ve 4. nebo v 5. třídě, Ivan seděl za Hankou, k níž třídní učitel přesadil problémového spolužáka Jardu.

Ten začal Hanku pošťuchovat tak, že to vypadalo, že šťouchance pocházejí od Ivana. Ten Jardu několikrát okřikl, zadržel mu párkrát i ruku, ale nakonec za rušení dostal dvě nebo tři poznámky během týdne.

Hanka to už nevydržela a poprvé žalovala: že Jarda s Ivanem se proti ní spojili a při výuce otravují. Ivana to dopálilo a vyhrkl: „Tak ti díky Tchořice!“

Záhy se Hančina rodina odstěhovala; kam, po tom nikdo nepátral.

Tenkrát jsme si s Ivanem uvědomili, že každý dobrý skutek musí vždy být důsledně potrestán.

Ivan dostal třídní důtku; naštěstí doma s tím neměl problém...

Jeho otec to prý jen okomentoval: „Copak soudruh učitel! Když je třídní, tak musí mít i třídní přístup, když ten lidský mu chybí!“ Oni dva – Ivanův otec a soudruh třídní se nesnášeli kvůli čemusi neznámému, které se odehrálo v minulosti.

Uplynuly roky, všichni v důchodu; na třídní sraz se dostavila hezká, příjemná, vtipná dáma. Myslím, že ani Ivan ji hned nepoznal. A ten má na ksichty pamatováka!

Představila se, všem spadla čelist.

Zavzpomínala, sdělila, jak žije...

Hudební znalkyně a pak i velmi úspěšná podnikatelka...

„Á Ivan! Ivane, pokud si dobře pamatuji, tak jsi mně dával co proto! Slovně i fyzicky!“ Takto se, sice již s úsměvem vítala se spolužákem.

Několik spolužáků oponovalo – „ten se tě právě zastával...“

„Ne, ne, Ivan mě ve škole otravoval“...pohlédla „skrz Ivana“, našla neomylně Jardu – což zas až takový problém nebyl, on se nezměnil vizáží, ani životním stylem.

„Tady seš!“ „Jo s tebou byla vždycky sranda!“

Jo, jo, každý dobrý skutek...

Z myšlenek ho vytrhl pohled napříč parkem: Kohopak si to vede náš obvodní - dnes ovšem praktický...

Necelý rok je rozvedený, sestřičce už probral všechny faldy a tak tohle je asi nový objev...ale kdo, to už nezjistím, protože se Míra s dámou v dálce rychle rozloučili.

Praktický lékař; určitě ví, co si má na toho svého naordinovat, aby mu fungoval!“

A jde sem! Proč ne, já jsem jeho pacient, ale hlavně – jsme šachoví spoluhráči. Už šest let hraji na první šachovnici a on na druhé...navenek to zvládá...

„Stando, jako vždy na svém místě! Máš trochu času?“

„Ty asi ne Míro, ale jestli je mladá - já na dálku už moc dobře nevidím, ale i tak se nedivím, že nevíš, kam máš dřív skočit! Kdes byl, že jsem tě nejmíň týden neviděl?“

„Zajel jsem do rodného kraje, ale nějak jsou ty mé dojmy smíšené!“

„A ještě v mé nepřítomnosti mně došly přiblblé upomínky, o jejichž neoprávněnosti vůbec nepochybuji.“

„Tak tohle tě tak zaskočilo? Tak povídej?!“ A hlavou v tu chvíli mu problesklo – už jsem jak stará drbna, ten pavlačový tón!

„Stando, tys možná...ty bys mohl znát Honzu Dubskýho – strojař, dělal na PZO Kovo.

„Jo, znám, ale jen tak zběžně...sportovec, takové zdraví kdybychom měli Míro!“

„Tak už bychom tady nebyli!“

???

„Já ti řeknu Stando, že z celého toho mého putování se mně vždycky vybaví jen díra času, ta prázdnota okolo! Toho se nějak nedokážu zbavit. Atributem téhle mé prázdnoty nejsou lidi, ale představ si - předměty!“

„Takhle tě Míro neznám; ale neříkej, že ten sportovec Honza, že už je na obláčku?!“

„Ono se to Stando seběhlo hned první den.“

„Stojím ve dveřích a zírám na bytelný rustikální stůl a vedle stojící skříň. Ta určitě ještě pamatuje selské bouře 1775. Udělám dva kroky do místnosti.

Tak on Honza už nežije...a najednou třeba takový klíč – a otevírají se ti příběhy. Uděláš krok, koukneš za skříň – a tam, na ještě ručně vyrobené skobě, visí klíč; tak jako před padesáti lety – a je to tam furt - u Honzy doma.“

Na chvilku se zamyslel, pak si promnul oči a začal vyprávět:

„Cesta do spíže byla vždy spojena s vyzvednutím klíče, který byl stále na očích.

Honza by tam rád ...jednak mu chutnalo, jednak to i potřeboval – doma dřel, pak se učil, sportoval...ale jídlo navíc byl jen chleba s máslem. A do spíže mohli jen rodiče.“

„Kolem staletého, bytelného selského stolu, běžně sedávalo pět členů rodiny. Samozřejmě, že vládl otec- hospodář, i když už vyvlastněný. Když jsem tam chodil, ještě u nich pořád platilo, že stůl je symbolem společenství. Tam se jedlo, rokovalo...a k tomu stolu jsem byl zván - kdysi, i teď, během toho týdne... víš, setkal jsem se s Honzovou sestrou Blankou... Pozvala mě do svého rodného domku.“

„Ale poslouchej, jak jsem se k tomu poznání dostal! Vletělo mně do cesty divoké prase. Odvlekli mě do servisu, kde si Honzova ségra zrovna vyzvedávala spravený auto. Poznali jsme se ihned; pak mně nabídla odvoz...a pak...“

„Sedni si někam ke stolu a udělej si pohodlí, já zatím udělám kafe, dáš si, vid’?“
„Rád Blani... po tolika letech a ještě k tomu ty okolnosti! Říkám jí, že mám zajištěný pokoj v hotelu, musím tam být do 19.hodiny...“

„Pokud nepohrdneš zdejším kanafasem – tak tam zavolej a zruš to! Že by ses styděl? Tenkrát ses taky nestyděl – v tom autě...ty trochu nalitej, ale chťivej, já taky...“

Chvilí pauza, jakoby Míra hledal myšlenky...

„No – a pak Blanka pokračovala: „To že ti třeba kouká na boty, nebo na bosý nohy; to je v tomhle věku normální...já už jsem dávno sušina, ale tenkrát jsem nebyla vid’? „Jestlipak ještě víš, o kolik jsem starší?“

„Blanka, rozená Dubská, nar.12.5.1945 v...“

„Ona dobrý, dobrý pane doktore!“

„Zrovna v týhle situaci je titul platnej jak myší hovínko v kroupách!“

Standa jen podotkl: „To Tě ale blbě ohodnotila...ta Blanka se setsakra mejlila! Ženský se na tebe lepily a tys – pokud na těch tvých vyprávěních je alespoň kus pravdy, tak nikdy nebyl proti!“

„Myslíš, že když dám nějaký ženský pusu..., ale od pusy ke kýženému je ještě dlouhá míle!“

„Míro! Když je otevřeno nahoře, bejvá i dole!“

Mirek přikýval, jako že to bere a spustil: „Pak už jsme se bavili při kafi – a já nemohl z toho klíče odtrhnout oči!

„Proč pořád koukáš na ten klíč?“ vrtalo hlavou Blance.

„Tak jsem ji řekl, že má vzpomínka se váže na jejich bezvadný uzený, nakládaný okurky a domácí chleba, to byla lahoda! A ten klíč to jaksi umožňoval. Samozřejmě byl používán pouze rodiči.“

„Ty dobroty byly jen pro návštěvy Mirku! On si kdekdo myslel, že když máme blízko k těm surovinám, že se máme jak ty prasata v žitě. Tady máš to kafe; a když už nikam nepojedem, tak si dáme slivovici, co zbyla po tátovi. Pálil ji tajně, takže s tím klíčem... i to byl jeden z důvodů, aby ze špajzu nebyl průchodák!“

„Honzův táta se narodil ještě za Rakouska – Uherska; to chlap v rodině ještě něco znamenal – a navíc na venkově; a nedal si to vzít ani za sociku. Prostě on byl živitelem, on vydělal peníze, on sem zajel na oběd s kombajnem, on z něj vysypal pytel obilí, on rozhodoval. V montérkách nikterak nelišil od jiných traktoristů a kombajnérů, ale zajímal se o všechno možné - dokonce i o filozofii. Kdyby nemusel tenkrát převzít grunt, tak klidně mohl být profesorem na UK.“

„Obtížně se – zejména dnes - chápe, že neuznával žádnou ženskou emancipaci. Sice se manželky občas zeptal na názor, ale ve skutečnosti byla jen lepší služebná, nic víc!

Jenže všechno, čeho sám nedokázal, se snažil naroubovat Honzovi. Táta se neptal, nediskutoval o tom, co už sám předem rozhodl.“

Náhle začal Mírovi zvonit mobil.

„Musím k pacientovi, promiň! Mohu za tebou zaskočit domů, rád bych ti to dopověděl. A ještě ti potom řeknu pár drbů ze 64 polí...“

„Po osmé večer klidně zaskoč Míro!“

Po Mírově odchodu Standa poposedl na lavičce a velebil svou nestrannost. Dá se říci, že i diskrétnost, léta pěstovanou spolu s diplomatickým chováním, které mu vždy zajišťovaly postavení „vrby, přehled a důvěru okolí“. Věděl, zařídil se podle toho, ale nepověděl.

V dnešní době nikdo nikoho neposlouchá, dokonce se ani nesnaží budit dojem zájmu, takže takový člověk jako Standa, nejen nemůže ublížit, ale hlavně je

shovívavý vůči slabostem a problémům druhých. Prostě jeho uši vydrží poslouchat ledaco, ale mozek vše řádně filtruje, aby pusa nepustila to, co nemá.

Míra večer přišel s mírným zdržením a omluvou, že onu dámu z parku doprovázel k vlaku. Standa dle svého zvyku po ženě nepátral; jen se zeptal, co si Míra dá.

Na kávu bylo pozdě, dali si víno ze Žernosek, přinesené Mírou.

„Abych se vrátil k tomu svému povídání z parku.“

„S Blankou jsme ten večer povídali o všem možném; probrali jsme své životy, ale povídala spíše ona. O své práci ve vinárnách, letitém vztahu se ženatým mužem, který ji roky ujišťoval, že se rozvede, jen jak se k tomu naskytne příležitost...“

Pak, když mu onemocněla a záhy mu zemřela manželka, sliboval, že jen jak se vypořádá pozůstalost, může se k němu Blanka nastěhovat.“

„A pak všechno bylo jinak vid' Míro?“

„Přesně Stando, vše bylo jinak. Jestli ten Blančin měl nějaký čas vztah už s jinou, to se neví, ale místo ní se k němu hned stěhovala ta jeho nová, nebo čerstvě legalizovaná...“

„To tedy musí být zklamání – po kolika letech známosti!?“

„No člověče, říkala tuším, že záhy po vyučení, tak si to spočítej! Ale jak vztah takovou dobu utajili, o tom se zmínila jen letmo; jen, že ten její byl nějakým inspektorem Restaurací a jídelen, zřejmě často cestoval...“

„Pak mně řekla, že kdysi byla zamilovaná do mě a poté, co jsme si párkrát spolu užili a já pak zmizel na vejšku do Prahy, že dlouho nikoho neměla; což při její náruživosti – pokud mluvila pravdu, to by bylo pořádné odříkání.“

„Využil jsem její pohostinnosti i vycházkám do okolí – občas šla se mnou, sem tam jsme někam popojeli. A večer se povídalo.“

„Povídalo?!“ ...Ujelo Standovi.

„No to víš, pak už – když jsme spali vedle sebe, že ano...“

Oba to zakončili vinnou zálivkou hrdla.

„Teprve myslím až druhý den mně Blanka začala vyprávět o Honzovi...“

Honza byl celkem třikrát ženatý. První žena – historička, zemřela asi tři roky po svatbě. Na rakovinu.

Pár letmých vztahů ho neuspokojilo, rozvedená dáma z vedlejšího baráku na něho udělala dojem a bez velkého otálení se vzali.

Jenže po sňatku madam změnila Honzovy představy o manželství. Vařil a uklízel on, se sexem to šlo s kopce – alespoň u nich.

Jak se Honza záhy dověděl, jinde byla dovádějšší. V říjnu 1989 vstoupila do KSČ.

Po nějakých tahanicích o majetek, se rozvedli – Honza jako selský synek na majetku lpěl a tak po rozvodu chtěl záhy vybudovat to, co ztratil rozvodem.

Kamarádi se divili, proč musí mít vše nej... pozemek, oplocení, chatu, vše finančně i časově náročné; a navíc, proč při svém manažerském platu všechno odře sám. Jak v novém bytě za Prahou, tak i na usedlosti, pozemcích, které jim byly v restituci vráceny. Asi chtěl pořád někomu něco dokazovat – jak je zdatný, atd..

Podle tátova přání měl Honza převzít hospodářství, vyplatit sestry, dům měl zůstat Honzově matce a po její smrti mladší sestře.

Honza měl v životě dvě gymnazijní lásky, s nimiž udržoval nějaké kontakty v obdobích, kdy byl sám. Z nějakých příčin si žádnou z nich nevzal, ale nakonec se oženil s jinou spolužačkou z ročníku, o kterou během studia téměř přehlížel... Byla již několik let vdovou.

Jejím manželem byl kšeftsman každým coulem. Za sociku byl vedoucím hotelu, otec vedl velké řeznictví; oboje bylo kdysi rodině znárodněno a po roce 89 v restituci vráceno.

Zatím, co jiní tehdy chodili do tepláků za kapitalistické metody podnikání, maléry se této rodině vyhýbaly jak čert kříži.

Někdo má styky a umí, ostatní jen čumí...

A tahle dáma Honzu sbalila a bleskově odtrhla od rodiny. Ta se o Honzově leukemii dověděla asi až tři měsíce před jeho smrtí.

Nejzajímavější na tom je, že se vdově podařilo utajit i Honzovo úmrtí.

Rodina se to dozvěděla, asi až za 14 dnů po pohřbu – ačkoli je od sebe dělilo nějakých 60 km vzdušnou čarou.

Neopomenutelní dědici byli opomenuti; existují možnosti, jak zákon obejít. Třeba - před smrtí se uskuteční něco jako převod nebo jako prodej, lékařské potvrzení o příčetnosti a schopnosti k právním úkonům prodávajícího lze zajistit, i kdyby ve skutečnosti byl v kómatu.

Těžko se něco podniká v době smutku; máma stará, v domově důchodců, jedna dcera v důchodu, její sestra rozvedená, bez práce, Honzův syn z prvního manželství kdesi v cizině – s rodinou se přestal stýkat, od vyučení...

Jak se tito lidé – navíc každý někde jinde, jak se mají bránit?

Kromě baráku, přišli o všechno. Jenže co jim je barák platný, když přístup k němu je přes pozemek nového majitele!?

Jedna věc jsou předpisy, druhá věc realita.

Smutné bylo, že Honza se ke svému synovi choval tak, jako jeho táta k němu. „Nalajnoval“ mu život a tak synek práskl do bot.

Někdo musí být šéfem klanu. Musí rozhodovat, ale není podmínkou, že musí být diktátor. Pokud jím je, mateřskou lásku odsunou do pozadí příkazy a kontroly jejich plnění. A funguje to, dokud má velký šéf energii...

S diktátorovým odchodem ze scény, vyleze na povrch všechno, co bylo předtím potlačeno. Po něm musí přijít alespoň přibližně stejný kalibr, jinak se to všechno pozvolna, nebo rychle rozpadá.

Na šéfování Honza rozhodně neměl náтуру.

„Znám Míro mlýn, který přežil 30letou válku, i všechny ostatní, pak komunismus - ale nepřežil restituce. Během 20 let je v troskách a vzájemné vztahy restituentů také.

Mám taky jeden hlavolam – sice nejsi psychiatr, ale jako lékař máš k duši blíže než já.“

„Ba ne Stando, výuční list, byť z UK, není ještě zárukou pochopení lidské duše. Tu může – a často se tak stává, lépe pochopit a ukonejšit – jak se teď s oblibou říká – „obyčejný člověk. Ale spíš neobyčejný; který má tu člověčinu v sobě, nikoli na papíře!“

„No nic, tak Stando povídej, ale nejdřív si loknem ne?“

Lokli si ještě několikrát, než se Standa rozpovídal:

Svět je malý, ale přesto člověk kolikrát míjí i to, co se mu zdá nepřehlédnutelné a tudíž nemožné minout.

Kdysi, tedy asi na konci 60. let, měl můj kolega Josef problémy; v zaměstnání s kvalifikací, s bydlením. Proto nepanovala bůhvíjaká nálada ani v nově se utvořivší rodině.

Manželka, vyučená prodavačka, měla eminentní zájem absolvovat střední školu; pak se ale upnula k možnosti brzkého mateřství.

Ale jak už to bývá, chtění spíše vyvolává bumerangový efekt, zvyšující nervozitu, napětí...kýžený cíl je pak pořád kdesi v nedohlednu.

„To utíkáš brzo z manželského lože“, konstatoval jsem několikrát, když se Josef zapomněl ve strategicky dobře postavené putyce.

Když už jsem asi po desáté vyslechl Pepou reprodukované výstupy čerstvé paní domu, strčil jsem mu na stůl výstřižek.

„Co já s tím?“ jakoby štitivě odstrčil Pepa papírek.

„Číst pokud vím, to Pepo umíš; nevěříš v komunismus ani Boha, tak Ti snad může pomoci jenom...“

„S ňákejma psychologama mně běž...“

„Já vím“, odvětil jsem – tak pak...nedořekl jsem.

„To radši napíšu tý ženský“, pravil Josef...

„Tak ty už sis našel jinou?“ Nestačím se divit...

„Ale ne, už ani nevím v čem to bylo, ale opsal jsem si adresu jedné paní, která umí předpovědět budoucnost.

To napíšeš data narození a pošleš ji stránku vlastnoručně napsaného textu...do obálky kromě toho vložíš další obálku se známkou a svojí adresou, tuším že i svou fotku ...a něco se dovíš...“

„To není určené, co v tom textu má být?“ ptám se udiveně.

„Ne,“ procedil mezi zuby Pepa – asi se naštvál, že se s tímhle prokecl - a pak dodal: „můžeš se na něco zeptat, ale životopis a takový ty kádrový věci, to nemusíš...“

„A co tam napíšeš?“ ptám se...

„Něco vopíšu, třeba z knížky, co právě čtu.“

Tenkrát jsem si říkal – nějaká pouťovina, ani jsem nevěděl, co tam Joska napsal; to pak vyznělo až z té odpovědi.

Odpověď přišla za necelé tři týdny...

Upracované písmo, takové to poctivé, gruntovní...

Četl jsem to několikrát, dokonce i poté, co se předpovězené uskutečnilo – a to mně pořád vrtá hlavou.

„Já jsem si odpověď – když se Pepa vzdálil, já ji vyfotil; nevím, nějaký zkrat.

Tehdy jsem fotil kde co, foťák jsem měl při sobě. „Já vím...“ na pátravý pohled doktora omluvně zakoktal Standa: „Já to nikde nikdy nikomu neukázal, jen jsem chtěl porovnat, co se z toho splní. No a nejen ty Míro víš, co je lidově řečeno držhuba! To se netýká jen...“

„Ukaž, přerušil ho lékař!“

A Standa mu podal zvětšenou fotografii odpovědi oné paní:

„Akorát já trouba jsem si nenapsal její jméno – podpis měla jako ten můj – nečitelný a obálku – nojo, obálku tam Joska myslím ani neměl.

No nic, tady si to přečti“ - a Standa mu podal již trochu zažloutlou, zvětšenou fotku.

Vážený pane!

Děkuju Vám za to, že jste se na mě obrátil- i když Vás to stálo přemáhání.

Ale mám pro Vás příznivé zprávy, tak Vám je ráda posílám, abyste se uklidnil.

Nedivím se Vám, neznáme se, ale potěšil jste mě vlastnoručně psanou úvahou.

Zbytečně se Vy i Vaše paní trápíte. Všechno nejde najednou, dostaví se to postupně.

Několik let Vás bude trápit nemoc, s níž si lékaři nebudou vědět rady. Bude nepříjemná, ale život Vám neohrozí.

Vysokou školu si uděláte, ale nebude to Vámi oblíbená historie, v zaměstnání budete spokojený – s postavením, i platem.

Ale to přijde, až budete mít děti. Nevím, jestli nebude třetí, ale páreček budete mít určitě.

Také Vám to v manželství hodně zaskřípe, ale rozvádět se nebudete.

Vaše manželka nakonec střední školu nebude potřebovat. Budete mít všeho dostatek a i ona bude v zaměstnání spokojená.

Začne se Vám ještě lépe dařit, až se octnete v tomto kraji, ale příliš dlouho se tu nezdržíte a půjdete za lepším.

Nevypadá to, že bychom se potkali, i když byste se rád se mnou sešel. Ale myslím, že se to nepodaří už kvůli mému zdraví. Mám totiž nemocné srdce.

Ptal jste se mně, co mám za školy – jsem vyučená kuchařka, nyní už v důchodu a vím, že mohu lidem pomoci- tak to činím.

S pozdravem (a čitelnými jen začátečními písmeny jména a příjmení)

M. M.....klikyháky, Josefův Důl

Tenkrát jsem se ho jen dodatečně zeptal, co té paní psal – a on, že nějakou sociologickou úvahu o postavení muže a ženy v rodině a rodina, škola, výchova, vzdělání...

Léta běžela jak splašení koně...

S Joskou jsme se potkali v Praze... asi po 25 letech.

Jak jinak, zašli jsme na dvě do hospůdky.

Spokojený, kvalifikovaný otec už dospělých syna a dcery, třetí dítě manželka – jinak úspěšná obchodnice, nedonosila...

Oněch 25 let bydleli v Liberci, kde se jim dařilo po všech stránkách.

Josefovi tamní neurolog pomohl od letitého problému, s nímž si řada lékařů před ním nevěděla rady.

Když si asi po 3 úspěšných libereckých letech vzpomněl na tu paní, už nebyla mezi živými.

„Do Jizerek jezdím poměrně často, jako invalida mám povoleno jezdit i mimo oficiální silnice.

Byl jsem tam mockrát, ale až po dlouhé době jsem si na ten Joskův příběh vzpomněl a zastavil jsem se na místním hřbitově.

Jak jsem se tam tak belhal a okukoval náhrobky, oslovil mě asi padesátiletý muž: „Hledáte někoho?“

„Asi jsem měl, když ještě byla naživu“ povídám.

Zbystřil a zeptal se: „Jestli mohu vědět jméno, třeba Vám mohu pomoci...“

„Jméno neznám, jen vím, že byla kuchařka a že pomáhala lidem – i prostřednictvím korespondence.“

Ukázal na nově zbudovanou část hřbitova – „támhle vlevo“!

Poděkoval jsem, rozloučil se a když už jsem měl našlápnuto, zeptal se: „Co vy o ní víte?“

„Kamarádovi předpověděla – a ono to všechno, nebo téměř všechno vyšlo“ – a vyprávím mu Pepův příběh...

„Asi by uklidnila i mě, kdybych tehdy vůči tomu věštění nebyl skeptický a odhodlal se jí napsat.“

„To já byl skeptický taky, ale já na rozdíl na vás ji napsal,“ pravil muž, podrbal se na zátylku:

„Bydlel jsem s rodinou v Turnově, ale nějak nám to tam nesvědčilo – dcera měla astma, já problémy se zažíváním, manželka ty ženské potíže, no byli jsme všichni nějak marod...v práci taky nic moc...

Neměl jsem čas sem zajet, no zkrátka jsem jí napsal a když ona odepsala, tak jsem si říkal, že to jsou samý těšínský jablíčka.“

„Podle toho, co mně psala, všechno to rozhašený mělo nakonec dopadnout dobře – no pro mě to byla pohádka.

Navíc ještě, že zanedlouho budeme bydlet blízko sebe.

Já si říkám – proč my, z podhůří Jizerek bychom se měli stěhovat do drsnějších podmínek. V Turnově jsme měli krásnej barák...“

„Ale když jsem se dověděl, že změna podnebí může taky léčit – a prý se člověk ani nemusí stěhovat příliš daleko – a ta změna nutná byla, alespoň pro dceru... Bylo to doporučeno několika lékaři, tak nakonec jsme to dole prodali a odstěhovali se sem.

No a já teď mám tadyhle kousek prosperující živnost, zdraví se vrátilo dceři, manželce i mně.

Kdepak by mně napadlo – někdy v 75. nebo 6., když psala, že budu svým pánem, že se to takhle vyvine!?

A představte si, že i docela slušnou sumu jsem vyhrál ve Sportce..- což mně také předpověděla! (Že lehce přijdu k docela velkému finančnímu obnosu!) Ale to už je náhoda – možná myslela, že si je vydělám!“

„Během hovoru jsme se pomalu dostali ke hrobu věšticí kuchařky...

Moje kytička za Josku i jako omluvu za své odsudky se připojila k ostatním. Kytěk, kytíček i jednotlivých květů měla na hrobě mnoho - určitě všechny nebyly od příbuzných.

Byly od vděčných lidí, kterým pomohla...ona prý byla i léčitelka...

Sobě ale pomoci nemohla...“

„A teď mně řekni Míro, jak je tohle možné?!“

„Jestli máš Stando trpělivost, odpovím ti také příběhem. Nejsou to lidé z tohoto obvodu, ani z rodného města, ale z mého krátkého působení v podkrkonoší. Vzhledem k tomu, že mně přinesli i dopis, kterým onen pán vše sděloval bratrovi, tuším, že do Mostu, tak si myslím, že je spolehlivost informace dostatečně prověřená.

“

??? Standa nechápavě zvedl obočí...

„Vysvětlím - dopis se vrátil po pár týdnech jako nedoručitelný. Proč, se můj pacient dověděl z bratrova dopisu, odeslaného z Kanady. Nějakou dobu neodpovídal – protože z toho měla polízanice celá rodina, původní dopis se založil...

Já ti ho převyprávím, protože tohle se mně pořádně vrylo do paměti.“

Záříjové noci nebývají nikde teplé; v podkrkonoší to platí dvojnásob.

O to víc paní Milenu překvapil manžel, který nejenže ji výkřikem vzbudil těsně po čtvrté hodině ranní, ale ještě více ji vystrašil ve zbytkových odlescích pouliční lampy jeho vytřeštěný výraz a potem zalitý obličej.

„Koho že to chceš zabít“ divila se manželka, ale její muž, který se pozvolna posadil na posteli, už nevyhrožoval, jen tupě zíral do kouta a nevěřícně kroutil hlavou: „ne, to ne, to není možný...“

Dlouho bylo jediné, co ze sebe vysoukal.

„Co není možný, Gustave?“ Tázala se ženuška a pohládila manžela po upocených vlasech...

„To se ti jen něco zdálo“ - ale to další už nedořekla.

„Ne, to není možný Mílo,“ – tentokrát už smířlivěji, ale pořád ještě ne zcela v obraze, šeptal hrůzným snem zdecimovaný Gustav.

„Děti se naštěstí nevzbudily, tak pojď, dáme si v kuchyni čaj nebo co budeš chtít a třeba i cigárko, jen mně řekni, co se to stalo – nebo spíš, co se ti zdálo,“ trochu zmateně se snažila paní domu usměrnit situaci.

Nakonec z toho byly dva panáky Becherovky a pár vykouřených cigaret.

„Víš, to ti byl tak živej sen, to byla hrůza...ale ...no asi bych měl od začátku“ – po chvilkové pauze spustil:

„Já nejdřív nemohl usnout, tak jsem vzpomínal na tu letošní dovolenou na Baltu – a asi jak se ty vlny honily před očima, tak jsem usnul...“

„Pak přišel ten sen; děti už byly velké – a představ si, že ...no Mílo, kdy jsme viděli film. ..no jak se jmenoval? Jak tam ti princové... bratři, jak spolu soutěží a ten dominantní, nebo spíš k dominanci dostrkaný, jak se chtěl furt prát s tím medvědem?“

„Jo, vzpomínám si Gusto, ale název...no“

„Nejmenoval se Gustave Jak se budí princezny?“

„To je jedno, pokračoval stále ještě vyděšený manžel. Tak jsme tam v tom zámku byli jako na nějaké rekreaci nebo co.“

„To byl přece zámek v Průhonicích,“ doplnila Míla.

„Jo, nojo, tak tam jsme byli i s dětma,“ začal si rovnat myšlenky Gusta a pokračoval:

„Seděli jsme – asi po večeři na terase a koukali přímo před sebe, ale tam byla mlha. Petra furt že by se šla projít, ale Marek ji zrazoval, že co v tý mlze, ale když si ona pořád prosazovala svou, tak ji nechal jít.“

„Holka zmizela za chvíli... no a pak byl najednou večer, nastala tma, a ona nikde.

Zburcoval jsem pár lidí, a šli jsme ji hledat. Už to vypadalo, že ji máme, ale když jsme se přiblížili na patřičnou vzdálenost, ukázalo se, že v parku usnula nějaká poběhlice v podobných šatech, které měla Petra při odchodu.

Až k ránu, když svítalo, tak jsme se vrátili k rybníku...“

„Takový to pozvolný svítání, jak se pomalu trhají mlhy, ale zároveň se ty mlžné díry zase zacelují a přitom vždycky přibude světla...takový to Slavkovský slunce.“

„Jenže...“ zapálil si druhou Spartu a pokračoval:

„A najednou si představ: Z mlhy vystupuje chlap a v náručí...bezvhládný dívčí tělo!

Hned mně bylo jasné, že to je naše Petra, ale to víš, bleskne ti nejdřív hlavou, že spí, pak že je zraněná, v bezvědomí, ale to nejhorší se ti sice hlavou taky promele, ale myšlenku okamžitě zapudíš a chlácholíš se – třeba zkusila drogy...“

„Šel jsem blíž.

Té dívce visí nejen nohy a ruce, ale i hlava – úplně bezvládná! Koukám kdo ji nese...ten chlap, Jirka Hamáček, ten pivovarskej, celej zablácenej, nese Petru...mrtvou!!! Evidentně!“

„Já vylít a on viděl, že je zle a začal řvát, já ho chtěl zabít... a von že za to nemůže, že ji našel tam v rybníku.

Pak se mlha zvedla a rybník...napolo vypuštěný, jen dokreslil tu hrůzu.

A nalevo z té mlhy vykukl ten zámek, no - jo Průhonice...takovej blbej sen!“

Léta běžela z Petry pubertáčky se stala hezká mladá žena, ale vdávat se nějak nechtěla.

Zájemců měla dost, ale nějak je holka ignorovala.

Zajímali se o ní muži movití, mediálně známí, ale ona pořád nic.

Pak měla asi tříletou známost, ale při zmínce o svatbě se jen usmála: „taky k tomu jednou dojde“ a bylo vyřízeno.

Zájemce nečekal a vzal si nějaké třetídlo...

Gustav její nechuť k vdavkám čím dál víc přičítal možnosti, že se Petra dověděla o tom snu. Ale pak myšlenku zaplašil; věděl, že není pověřivá, nakonec se tou souvislostí nadobro přestal zabývat.

To už bylo Petře nějakých 25 nebo 26 let, když se rodiče rozhodli odjet na 14 denní dovolenou do Francie.

Petra vystudovala vysokou školu v Praze, kde si potom sehnala garsonku a domů jezdila jen tak 2x v měsíci.

Jako projektantka v tu dobu měla v zaměstnání úkolů, že by tam mohla trávit celý den, takže prý ani nikam chodit nebude.

Na matčin dotaz: „Ty nikoho momentálně nemáš?“ Jednoznačně odpověděla „Nemám.“

Mámin zkoumavý pohled nečekala a bezstarostně dodala: „V práci se kolem mě motá takovej pošukanej hubenej chlapík – kdyby to nebyl ňákej magistr, tak si myslím, že ...“

Nedořekla, tatík se ozval:

„Klidně si buď sama, než vtáhnout do rodiny nějakého vola! Doufám, že se budeš používat rozum!“

„Nojo tati, ty máš strachu!“

Dcera odjela do Prahy s tím, že tam asi zůstane celý měsíc. Uklidnění rodiče prožili hezkou dovolenou kdesi na jihu a stejně bezstarostně, jako dcera před jejich odjezdem, se vraceli domů.

Trochu jim bylo divné, že okna od jejich bytu jsou otevřená – asi si holka přijela odpočnout domů...

Když už byli u baráku, vykoukla dcera a vedle ní jakási mužská hlava. Vzezření vizionáře...

Vizionáři ovšem většinou nepodávají mezi dveřmi ctěné matince na uvítanou kytku. Tedy kytku – spíš takové koště, vzniklé přiražením některých ze dveří při průvanu.

Něco zamumlal, zda to bylo představení se, nebo pozdrav, nebylo zřetelné.

Táta na schodech zavrával, matka jen vykulila oči.

„Já jsem si sem přivedla Karla, aby se nadejchal čerstvého vzduchu“, pravila Petra a táta jen zaskučel: „Mílo, ten sen!“

„Jakej sen Gustave?“

„No vo těch Průhonicích!“

„Ježíšmarjá,“ zavyla Míla a dcera s tím chlapíkem koukali „jak když nadloubé voloj.“

Petřin objev se nakonec představil jako Mgr. Karel Konopásek a že žádá ctěné rodiče, zda by ho příští týden jejich dcera nemohla doprovázet na dovolené.

Táta v předtuše, že to je ten voklobák, kterého původně nemohla ani cítit pravil:

„Pane magistře, dcera je plnoletá, má občanský průkaz, tak ať si se svým štěstím nakládá, jak sama uzná za vhodné“ a šel si zapálit cigaretu.

Oba její rodiče se mně zdáli zcela normální, táta dělal mistra ve fabrice a matka byla zdravotní sestra u kolegy, takže běžná rodina.“

Až nakonec, dost nečekaně, asi o 15 let od podivného snu, se Petra vdávala. Ano, za onoho kolegu z práce.

V zaměstnání jí to rozmlouval kde kdo – bezvýsledně. Bratrova zcela logická argumentace též vyšuměla do ztracena.

Budoucí nevěsta argumentovala naivně naplánovaným štěstím, nastíněným skoromanželem.

Ten, věčně nemocný všeználek, který neměl zbla ponětí o rodině, protože ji za svého života nezažil. Krátce žil u prarodičů a pak jej vychovávala pouze opičí láskou hýřící matka.

Opravdu nevím, čím tu holku ten nápadník uchvátil.

Svatební obřad se na přání budoucí hlavy rodiny konal na terase Průhonického zámku, s výhledem na tentokrát zcela napuštěný rybník.

V září, v den, v němž se léto oficiálně překlápí do podzimu. Obřad proběhl v létě, svatební hostina se již konala na podzim...

Všechny vzdušné zámky se rozplynuly jako mlha nad Průhonickým rybníkem.

Patnáct let žili v jednom bytě s nesnášenlivou bábou – tedy ženichovou matkou. Po sedmi měsících známosti uspěchaný sňatek – a to se nemuseli brát!

A abych nezapomněl - novomanžel, jako by z oka vypadl Jiřímu Hamáčkovi... a to snové bláto – i když jen obrazně, nebylo daleko od pravdy...

Petřin životní krok z léta do podzimu – byl skutečně krokem do bláta, nikoli však z louže – ale z docela pevného chodníčku slušně udržované rodinné zahrádky.

„Ale obraťme list Stando, ještě jsme si nic neřekli...“

„No jasně, o šachu, to musíme, Míro!“ „Ale stejně, jak je tohle možné, že...“

„Ber to tak Staníku, že jsou věci mezi nebem a zemí – a pokud o tom budeme bádát a namáhat své mozkový závity od rána do noci, tak se to stejně nedozvíme a co vymyslíme, nakonec bude jen pustá spekulace! Tak raděj opravdu obraťme list!“

Potom si necelou hodinku povídali, o novinkách na 64 polích.

„Málem bych zapomněl Stando! Ještě ti musím dát něco na spaní a na tlak... ať nemusíš chodit do ordinace, ani do lékárny – pozítří hrajeme, ať jsi fit!“ A předepsal mu čtvero léků.

Standa doktora doprovodil k brance, řádně ji uzamkl – i když ona, ani oplocení nebylo tou správnou překážkou, kvůli níž pojišťovací domy snižují pojištěncům platbu za řádně ochráněný objekt.

Pomalu se šoural podél zdi, aby se o ni občas opřel; myšlenkami byl u Míry.

Abych si přiznal, tak vlastně do něj ani pořádně nevidím. Nevím, proč přilnul právě ke mně, když nás de facto spojují jen ty šachy. On vymetá dámské ložnice, já ne – on chodí do kostela, já tam dojdu akorát si poslechnout varhanní koncert.

On je dost na peníze – i když; kdo dnes není!

Já se za nimi nikdy nehnal, ani nikomu nezáviděl majetek. V názorech na politiku se rozcházíme; nevolím strany; snažím se najít slušné lidi, ne strany, slušné strany neexistují...

Komouši mně nikdy k srdci nepřiřostli...i když dnes se vůči nim dost blbě argumentuje – jakoby padesátá léta trvala až do 89. roku...ale můžou si za to sami – historicky se znemožnili.

K moci se dostali poměrně lacino – v třicátém osmém jsme to zabalili, to národu na sebevědomí nepřidalo, intelligence po pětáctyřicátém vyhubená, nebo v emigraci..., lidem naslibovali Eden – a protože byli dobře organizovaní, tu tehdejší operetní smetánku zmáklí.

Předtím v Rusku v režii ocelového, nedostudovaného kněze, posléze vlakového lupiče a pak novodobého báťušku cara; u nás díky jednomu otrapovi a údajně i syfilitikovi.

Mirkovi přece nemohu v ničem pomoci – tak proč má o mně najednou takový zájem?

Jsmě jen spoluhráči v šachu, ale v oddíle si přece jenom konkurujeme...

Jak dlouho se vlastně známe?

Každopádně to už je hezkých pár let, ale dřív se nikdy takhle nesnažil...

Anebo že by to mělo spojitost s jeho politickými ambicemi? Já tu mám docela dobré renomé, takže by mně zapojil...nojo, volby!

Anebo, že znám řadu dosud významných osob a že jsem s řadou z nich dosud v čilém kontaktu? Možná, jinak si ti nedokážu vysvětlit. Je to stejné, jako s těmi příběhy mezi nebem a zemí.

Technologie moci...když ony ty manýry přešly z horních pater do těch spodních – konečně učíme se i nápodobou, vzory vidíme denně v mediích. Ne že by se lidičky nemydlili dříve, ne že by nekradli, ale asi si byl každý víc vědom, kam patří, co může a co ne. Nějaké mantinely asi byly.

Teď? Včera hovňousek, dnes ministr; včera vekslák, dnes velkopodnikatel. Dříve gauner v ilegalitě, dnes ve vrcholné politice. Jak ve třicetileté válce! Doslova – i s tím drancováním!

Technika ten svět zmenšila a globalizace...jde to všechno tak rychle, že se to nestačí vstřebávat.

A těch hovadin! Často evidentně záměrných...zdejších, i těch z Bruselu. A férovost? Dnes? To je jen archaický pojem, s nejasným obsahem. To je stejné jako „blaho lidu“. Prázdný pojem, živený naivitou...

Ale úvahy jsou to na nic, ale co ten Mirek? Dnes to stejně už nemá cenu řešit. Kouknu na net, zda mě někdo obšťastnil mailem – to spíš jen nějakou přiblblou přeposílačkou. Děti před pár dny poslaly maily...ty už asi hned tak nenapíšou!

Zase nic; ani děti, ani Miriam.

U dětí to chápu, píší jednou za 14 dnů – někdy i častěji – taky abych si dal ten skype...ale Miriam...?

Když jí bylo ouvej...ále, co si budu kazit náladu těsně před spaním!

Jen se kouknu na Epiku, co tam kdo napsal. Na ty komentáře pod Mirinými literárními dílky!

To je ale komplimentů – nojo, s tím jejím obdivovatelem to začalo koncem minulého roku a teď to roste, jak když se to pohnojí – to mu právě asi odpovídá mailem a pak – no jasně, pak už na mě nemá čas. Když má toho Bena, jak si zvolil pseudonym.

Možná teď lituje, že mně přeposlala jeho sladké řečičky...abych si uvědomil, jak je žádoucí.

Nechápu, proč otevřela všechny rodinné komnaty! Některé byly původně uzamčené na obzvlášť pevné bezpečnostní zámky.

Bodejt' ne, manžilek polistopadový zbohatlík, věčně pryč za kšefty, nebo za ženskou, kdoví – může stihnout i obojí.

Já asi fakt působím jako vrba – lidi se vykecaj, ale když se chci vykecat já, to už nemá nikdo čas. Vrba? Spíš ale vůl, jinak se to nedá nazvat.

Ale proč flirtuje se mnou? Takové ty naděje, pak nic, pak najednou ťuťu,ňuňu a naposledy zas přepískané vyznání lásky toho Bena...to se přece nedělá!?

Co až se na ten literární server koukne manžilek – a nemusí moc – stačí jen, přečíst ohlasy; a tam... vyznání lásky...

To už ať si doma vyřeší... třeba chce manžela naštvat, aby si jí víc všímal? Kdo se má vyznat v ženské duši? Ale ano, jednou se zmiňovala, že tohle nemá cenu, že peníze nejsou všechno a že by asi bylo lepší, když už má být sama, tak v nějaké garsonce a moci si rozhodovat o sobě, čase atd..

Bodejť ne, po rozvodu by musel mužiček solit a to by se pak žilo!

Nalítl jsem, člověk rád slyší něco pozitivního... „Hraješ si se slovíčky, která vyzývají k zapnutí hlavy, nic pro líné závity. Mají spád, myšlenku i nadsázku... jsi renesanční člověk!“

Možná ze škodolibosti, možná jako „s přátelskou výpomocí“, se ozvala dáma z poroty literární soutěže... že Miri dala svůj rozhodující hlas vítězi a to mě odsunulo na druhé místo... stříbrná ale taky dobrá...

Byla by, pokud by nebylo těch jidášských slovíček bokem - věřím, že to udělala, něčím mě v tu dobu chtěla dloubnout. Já ji tenkrát zkritizoval nějaký názor - čistě mezi námi dvěma... ale ješitní nejsou jenom chlapi.

Člověk ani neví, proč ho tyhle rozporuplné osobnosti přitahují – a hlavně čím!? Její úvahy mě vytrhávají ze stereotypu, emotivitou, bezprostředností, úhlem a neotřelostí pohledu na věc atd. - které žel, jak vidno - později přeskočí někam jinam.

V tu chvíli to člověka napadne, že to také někdy skončí – ale rád se veze na vlně pohody... konec je pak ale o to horší...

A ten její? Asi je dobrý jen na peníze... což už stárnoucí dámě narušuje psychiku – vrzající dveře se přivírají!

Tohle jsem už mohl vyčíst dávno z té její autobiografie: „Jednou se stejně vrátíš!“ To je přece dost hluboký ponor do její duše!!! Já vů!!

Jaká já jsem partie? Tak mezi šachisty nebo mariášníky!

V těch emailech mně toho napovídala tolik, že kdybych se někde ukec, tak ten její půjde do tepláků. I když dnes? Kdy se pomalu vražda řeší jako přestupek proti občanskému soužití?

Jestli ale takhle kecá všude, tak už by v teplákách musel být! Nebo je to taky ta novodobá nomenklatura? Že by fakt patřil mezi úplně nedotknutelné?

Když mně po pár měsících mailování viděla, přece musela vědět, co jsem zač, do jakého – byť třeba jen kamarádkého vztahu leze...

A taky to, že nikomu nemažu med kolem huby – i když jí bych ho mazal po celém to jejím bezvadně modelovaném těle.

Tenkrát byla ve srabu; ono to podle jejích náznaků opravdu vypadalo na dost velký zdravotní malér! To pak je dobrý i chromajzl – co chromajzl, třeba i hejkal nebo čert.

A když se z toho srabu oklepe, hejkal je šerednej, má chraplavý hlas a v posteli za nic nestojí – hejká, ještě než začne a čert?

Ten sice ten atribut má velký, ale dobrý tak na odhánění much...

Invalida ze začátku nemusí tolik vadit – když není blbej a nesmrdí...

Ale po čase berle dělaj kravál, pořád na něco narážej, vozejk není kam dát...

Ale co by ses Stando tímhle mořil?

Uzavřel rychle úvahu a jal se soukat do koupelny pod sprchu.

„Staníku, drž se dobrejch přátel, staré neopouštěj pro nové, zdrav starší lidi a neskákej uhřátý do vody – a bude všechno v cajku,“ jak říkávala babička. Lze jen dodat: a neskákej ani na lep internetovejch známostí!

Ted' už asi nenapíše, uvažoval, když se vyšoural z koupelny přímo k počítači. Ale jo, přece jen došel! Dopejšek je tady. Takhle pozdě v noci, ale zaplat' – no přece příroda!!

To je najednou radostí- okřikoval se v duchu a přiznal si, že přece jenom ho ta potvora pořád přitahuje!

Konečně tedy Miriam napsala.

Ale tak nějak nic moc - jen konstatování činností, kterých se dopustila během 5 dnů, během nichž o sobě nedala vědět.

Spíše ospravedlňování se, ale také možná jen „něco napsat, aby byl klid“ – žádná polemika, jak bývalo zvykem.

Ona to začala, já jsem výzvu přijal – a když jsem se chytil na udičku, asi jako mřenka, a ted' už asi má rybář(ka) vyhlédnutého sumce - nebo samce!

Ale odpovím ji v duchu předchozí korespondence – proč ne, pořád přece nebudu ten tajemný, chromý, dříve cestovatel, nyní skrčenec v domácnosti...a pivní filozof.

Napsal, odeslal, vypnul počítač a šel spát.

„Tak nás konečně pan inženýr poctil návštěvou!“ Ozval se jeden z návštěvníků hospody u Franty.

„Nojo, už se mně stýskalo po umakartu chlapeci! Práci čest a rukám pokoj!“ S úsměvem se Standa došoural k šestimístnému stolu ve stylu sociku, stojícího poblíž výčepního pultu. Obsazený byl pouze z poloviny.

„My už mysleli Stando, že ti budeme muset koupit kompas, abys mezi nás zas trefil“ pravil chasník, s vizáží vzpěrače supertěžké váhy.

Jeho soused se přidal: „Jakže to Stando říkáš?“

??? nechápal Standa – „přece tady se toho nakecá!“

„No když se abstinuje, tak tys měl k tomu dovětek?!“

„Že abstinence je impotence k přiměřenosti, ale to je jen takovej můj kec!“ a Staník se zadíval na tazatele - brunátného chasníka: „Hele Kolomane, ty tady máš filiálku, doma ti hospodaří manželka. Všechno máš připravené, jen se odsud zvednout a dostat se k rodinnému krbu. Já si všechno musím udělat sám a tak mám absence!“

A s úsměvem dodal: „Však vy jste ty domácí, i zahraniční situace probrali i beze mne!“

„Počkej, něco na Tebe taky zbylo“ - ozval se Kolomanův soused.

???

„Už to teď –v tý naší operetní demokracii (jak ty říkáš), nějak přestává lidi bavit. Když jsme před časem došli k závěru - a na to se Stando pamatuješ, že by se ženský měly víc prosazovat v politice!

No a voni tam nakonec strčej takový krůty, že tu slavnou emancipaci tím jen zvestuděj!

No nekoukej na mě Stando tak zkoumavě! Jedna nepozná pistoli od robertka, ale řídí silovej resort, další přijde z kotárů a vo kultuře ví kulový, poněvadž ji viděla z ponorky a na vokno ještě chcaly žáby a když má něco vysvětlit, tak si myslíš, že je náměsíčná, nebo že zbaštila lysohlávky!

To je vješledek tý pozitivní diskriminace!? Ještě pořád fandíš feministkám?“

„Člověče, tys toho na mně vychrlil a já mám sucho v krku.“

„Františku!“

„Už se to nese Stando!“

Než se Standa vzpamatoval, pivní kolega pokračoval: „Tak se vyjádři, jak nám ženský povznášej politiku!“

„A vy - k jakému jste došli závěru pánové?“ Standa se chopil püllitru a dlouze se napil.

„Že nás to všechny tento, jak se to řekne spisovně?“ „Že už nás to všechny...“

„Hněvá, chtěls říct vid“ doplnil inža.

„Jo – a co ty na to?“

„Já s vámi souhlasím, jako nakonec asi většina národa“ a pokračoval:

„Hele chlapi, ale já nejsem žádněj politolog...“

„Ale názor na to nějaký máš ne?“ Vmísil se další, co kromě pozdravu dosud mlčel.

„V bibli, pokud vím, je psáno, že Hospodin řekl: budiž světlo...“ začal Standa uvažovat nahlas.

„A tady se navopak zhaslo, žejo?“ Ozval se původně mlčící.

Standa přikývl a pokračoval: „Pak se rozvinula taková samoobslužná činnost jako nalajnovaná příručkou „Kterak co nejefektivněji loupit“ – a vskutku v té tmě to hodně lidí zvládlo i bez baterky. Tam neviditelná ruka trhu chňapala jak sedmihlavá saň – a pytlů na lupy bylo zřejmě také dost.“

„A restituce, dodal kdosi ...“

„Tam už černá ruka trhu byla ve fraku a po legislativní smršti chráněna všelijak pokroucenými paragrafy.“

Sám se v duchu ujistil, že v tomto prostředí nemá cenu šířeji rozvíjet teorie, stále častěji napadané jako fantasmagorie – totiž teorie spiklenecké. Zatím, co se kolem jeho posledních slov rozvinula debata, Standa tuhle myšlenku zcela nezaplašil.

Přece „spiklenecky mrknout“, je se s někým dohodnout. A kdo jiný by se měl nejlépe dohodnout, než příbuzní, nebo lidé sobě navzájem něčím blízcí – nebo někdo, kdo na někoho něco pořádného ví...

„O pozitivní diskriminaci jsme si přece už povídali – protimluv, kterého může použít snad někdo v nadsázce,“, zaznělo odkudsi z rohu „třeba básník – pokud by se tímhle zabýval.“ Standa okamžitě zaregistroval nedostudovaného právníka, nyní železničáře v.v.

„A taky – pokud se bude víc dbát na pohodlí a pocity pachatelů a kašlat na nároky poškozenejch, tak to bude stát pořád za prd!“ - ozval se kdosi odvedle.

„No, to je taky pěkněj čurbes, to je fakt...“ doplnil Staník a po dlouhém loku pokračoval:

„Když je systém založený na zisku, využívá všech možností k efektivitě (někdy žel i s negativními dopady). Komu to myslí, je většinou tvořivý a skutečně tvořiví lidé jdou za svým – dnes už spíš za penězi, než ideálem, takže je v tom i kus sobeckosti. A sobec přehlíží druhé. Konečně - systém se řídí ideály, z nichž vznikl ...“ Ale dál se nedostal.

„A na začátku se přece zhaslo a zatím nerosvítilo – jen občas to bliklo,“ odlepil ústa od pultu Koloman.

Napil se a pokračoval: „Náklady se snižují propouštěním, jistoty jsou ohroženy, nebo už nejsou vůbec...“ a po krátké odmlce doplnil svou úvahu...

„Zisk, efektivita, HDP...a když se k tomu nepřidá sociální citění – a to u dnešních progresivních manažerů lze těžko očekávat, tak nastává sociální pnutí.“

„Vždyť oni ve školách učí žáky hlavně sebevědomí a životopisy pravdoláskařů!“ přidal čumil od vedlejšího stolu.

Standa ho nenechal domluvit „Něco na tom je, ony naše školy nevychováají vzdělance, ale - zejména ty soukromé, tržní – vesměs pouze polovzdělance – a jak říkáš: s neúměrně vysokým míněním o sobě a svých schopnostech. Kdosi chytrý kdysi prohlásil cosi o tom, že nevzdělanec, ani vědec nejsou společností nebezpeční, ale nebezpečnými jsou polovzdělanci.“ A po dlouhém loku pokračoval:

„Polovzdělanec se snaží vzbudit dojem kompetentního člověka. Okolí mu to může baštit - někdy i dost dlouho; pokud je dost průrazný, sebevědomý a ... no prostě přesvědčivý oblbovák, napáchá škody!“

„Vede –li slepý slepého, oba spadnou do jámy.“

„Tos taky vymyslel Stando?“

„Myslíš to poslední? Ne, to je holandské přísloví...“

„Takže bysme...“ Koloman ale nedořekl, a už štamgasti se navzájem doplňovali v politologických úvahách...

„To mně připadá, že dokážem nemožné, ale možné zapomínáme uskutečnit“ ; na tázavé pohledy zarostlý strejda spustil: „Komoušům jsme veslo sebrali dřív, než se vzpamatovali z úleku a než se kdekdo z nás nadál...ale pak – ten český lev zařval a leh si. Jenže tomu africkému nalověj žrádlo lvíce, ale nám nikdo nic nedá, nás jen spíš někdo o všechno vobere...“

„Starý zákony se šmahem smetou ze stolu, nové se tvoří jako když vařili pejsek s kočičkou a postupně se upevňuje mocenská struktura.“

„Kdepak, tady se od počátku netvořila demokracie, dokonce ani ne operetní, ale tragikomedie; takže máme zruinované hospodářství, ale hlavně morálku. Vpodstatě k ovládnání lidí stačí málo...jen zvolit tu správnou demagogii! A že ten, nebo onen o tom nevěděli?! Buď šéf organizuje, vede – rozhodnutí si zodpoví, nebo nezodpoví. Pokud nechá rozhodovat jiné, nebo je jen tlampač, pak v žádném případě v té funkci nemá co dělat.“

„Taková žvanění typu „je třeba“, případně nějaké další hraběcí rady, se sice dobře poslouchají – ale zároveň vyvolávají dojem, že to někdo udělá za nás. Dá se tak sice získat laciná popularita, ale důsledky ...jen děs.

Pak se říká: koukejte, oproti rovníkové Africe jsme na tom velmi dobře...a podobné žvejky! Dnes do politiky proklouzne kdejaký neuměl, naivka, psychopat, všeho schopný grázl, ani odsouzení nebylo překážkou...“

„Oni by se měli umět na ledaco ptát i novináři; kdyby chtěli, nebo na to měli... V Čechách je nejlepší dělat mrtvého brouka...“

Jeden přes druhého snášeli argumenty...

Že jsem se nechal unést spravedlivým hněvem, vyčítal si Standa, když se ozvalo Kolmanovo „Á, koukejme Martin – naše pacička!“

„Ono se to kecá, ale skutek utek. Ve skutečnosti je to každému všechno u prodloužených zad...“ uzavřel rozvahu Standa a sáhl po Františkem podávaném pivu.

„Jen pojď k nám hochu, do houfu,“ vyřvával na celou hospodu Koloman a skoro potichu dodal: „To filosofování je stejně na prd, voni ti knechti si to stejně udělaj, jak jejich kapsa potřebuje, tak co se rozčilovat ještě v putyce!“

„S cirkulárkou asi ještě nemluvíš ani po těch pár tejdnech co“ - rýpnul si do příchozího strejda s holí.

„Povídej, jak se vede Martine? Hele, nenapadlo tě, že jako intelektuál se máš vopírat vo tužku a ne vo kotouč cirkulárky?“

Martin levou rukou povytáhl židli, rozvázně na ni sedl a ještě rozvázněji povídá: „Franto když mají u tebe žízniví přednost, tak já ji mám, že bych se o ni mohl opřít!“

„No tak se vopři, ale ne vo židle, ty už jsou po těch letech vopotřebovaný“ pravil Franta a přitočil zas něco do pŭllitru.

Pak ho hbitě postavil před Martina s obvyklým rčením: „Náš zákazník, náš plán!“

Martin tou svou, ještě neohrabanou levačkou po něm sáhl, zdlouha se napil – trochu i pobryndal a spustil:

„Jedna ruka netleská, což je všeobecně známé; může ale zamávat, otřít pot, smutnou, nebo radostnou slzu, potřást si s jinou rukou...“

Pokud existuje i ta druhá, i když jen „do počtu“ – tedy spíše jen na odhánění much, je to pořád lepší, než ji nemít vůbec.

I když třeba známý fotograf Josef Sudek s tou jednou dokázal dělat divy. Ale já nejsem Sudek, takže jsem se tou levou jen něčemu málo naučil. Ale k neklesám na mysl.“

„Vono už stačí, že ti ta ruka poklesla na rozjetou cirkulárku“ dal zase o sobě vědět zarostlý strejda.

Martin se nejdříve nadechl – evidentně chtěl něco peprného odpovědět, ale sáhl po pŭllitru a spolkl větu i se zrzavou vodou.

„Z ničeho nic mít chromou ruku, není věru pánové nic příjemného, to je jasný - zejména, když se jedná o ruku tzv. dominantní, v mém případě pravou.

Ale co, ještě že tak...“

Jsou i horší problémy; chromé myšlení, bolavé sociální citění, nebo dokonce sociální debilita – mohl bych směle pokračovat a formát A4 by mně ani nestačil. Takže na tom nejsem až tak špatně; ruka už nebolí, měsíc chodím na rehabilitace.“

„No co bys jinak dělal s volným časem? A rehábku máš na pokladnu, ne?“

„Nojo, to bejvávalo chlapi, já měl nějakých 10 procedur hrazených pojišťovnou – no a teď si to celý platím sám.“

Ale abych se vrátil k tomu...no vede se mně: Babička říkávala: „člověče přičiň se, Pánbŭh ti pomůže!“

„Ale ty seš přece neznaboh, tak proč vzpomínáš pánaboha“ divil se strejda s holí.

„Nech mě domluvit, dovíš se. Vždycky stejně musíš začít u sebe, samo se to neudělá!“

„Během toho mého chromého období jsem už musel zvládat ledacos...“

„Jako na potvoru se v této době vyvrbila různá jednání s potřebou něco vyplňovat, především při první návštěvě zdravotnických zařízení.“

„Podle průkazu zdravotní pojišťovny bych měl být výrazně více vzdělán, než odpovídalo držení propisky a zejména výsledku – tedy následnému písemnému projevu.

Proto nezřídka padaly doplňující dotazy, - takové ty, z nichž klient nemá zjistit, o co jim jde, ale evidentně s jednoznačným zájmem o průzkum duševního zdraví rodičů, prarodičů, ale především klientova; v tomto případě - mého.“

„Zpočátku byly dotazníkové odpovědi na hony vzdáleny písmu běžného žáčka 2. třídy; kostrbaté, tiskací písmo spíše naznačovalo úporné studium školy pomocné.

Jenom jim tam neštymovaly některé slovní obraty, což si vysvětlili určitou pravděpodobností, s níž ono individuum dokáže nahodile zafixovaný výraz správně větně zařadit.

Dříve či později se vše vysvětlilo a hned poté jsem byl dotazován, jak jsem zvládl psaní jinou, než dominantní rukou.

To jsem rád činíval, neboť člověk vždycky pookřeje, pokud je mu dána příležitost se vymanit z volského jha.“

„Ale nikdo z těch lidiček se mě nikdy neptal, jak zvládám všechny ty nástrahy běžného dne, jen je zajímalo, jak se pravák naučil psát levou – až...“

„Před pár dny jsem vnučce nasazoval vytrhnuté končetiny její nejoblíbenější panenky...

Dědouši, na to jak si starej, seš hodně šikovnej.“

To člověk slyší rád - a vnučka pokračovala:

„Voni ty starší už se všechno učeť hůř a tys to zvládnul docela rychle. Dycky si něco vymyslíš, aby ti to šlo. Teď, co máš to s tou rukou, ustrojíš se, obuješ, i ledaco opravíš...“

„Děda se naučil psát levou, Anežko“ - pravila babi.

„Já vím babi, ale to už není nic tak zvláštního. Když zvládnul tou levou všechno, co potřebuje...nají se, umyje a taky hehe na záchodě, to je dost těžký, - žejo dědouši?“

„Dal jsem ji za pravdu. No a když to zvládne na záchodě, tak už to není takový problém se naučit i psát!“

„Ano Anežko, to psaní už je jen takový vedlejší produkt.“

„Jedině malá holka přišla věci na kloub! Není až takovej problém se ustrojit, about, ale na WC, to si člověk užil!“

„Heleme se, další dědek, tak pojd' k nám Jindřichu!“

„Ale copak, ty nějak pokašláváš, posmrkáváš?“

„Jo chlapani, vnoučat si užijete víc, než vlastních dětiček!“

„To jó, to tak bejvá, ale tos s nima byl v ledový jeskyni, že seš tak nachcípanej? A v tomhle teplu?!“ Divil se Koloman.

„Jo, ale víte, že já začínám...“

„Už se ten panáček nese, pane štábní!“

V Jindřichovi zmizel jak dotace z EU v kapsách soukromníků.

„Tak si vomoč ústa a vysvětli, jak to bylo!“

„Z tebe ta tvoje musí mít permanentní radost! Třeba předevcírem!“

„Ráno popad všechny vnoučata na nějakou bojovou hru a vrátili jste se k večeři jako ti Bláteníci!“

„Já je viděl jak šli domů - byli zasraný jak jetel!“ Skončil projev pán s holí.

Jindra se snažil věc uvést na opravou míru: „Jenže děti – to vám řeknu chlapi, ty byly spokojený!“

„Ale ženský doma měly hysterický záchvaty, žejo!?“

„Asi už to vohřívání jídlo muselo bejt úplně vysušený!“

„Když jsi přived děti domů, tak tě bába vyprovodila...?“

„Ale ne chlapi!“

„Nekecej, nikdy tady 10 piv nevypiješ a tos jich měl 12, aby až přijdeš domů, už ta tvoje spala!“ „Ale nespala vid' – pak si tady dlouho nebyl!“

„Dlouho už tady taky nebyl Zbynd'a – kde on se furt toulá?“ Absence bývalého drogisty, správce, údržbáře a řidiče v „děcáku“, byla již déletrvající. Studnice všech možných drbů... vesměs ale pravdivých, se asi napájela doma z lahváčů.

„Tak já už půjdu, sčítni mně to Františku!“

„Už jsem u tebe Stando – čtyři piva, jedna káva...“

„Díky Stando a dej bacha na pozitivně diskriminovaný, až půjdeš přes park“
pravil František – a shrábl obnos i s dýškem...

Před hospodou si Standa letmo „přebral“ pivní debatu a zastavil se u Kolomana.

Koloman – taky to neměl lehké...

Táta německý Slovák; zkrátka Slovák z německé enklávy. Původně snad advokát v Košicích, potom na Podkarpatské Rusi; údajně bojoval v Slovenském národním povstání.

Po roce 1945 aktivní komunista, atašé v Brazílii, potom na vyšších postech v diplomatických službách v arabském světě.

Matka Maďarka, učitelka.

V 50. letech diplomaté první tři roky v cizině nesměli mít s sebou rodinu, takže Koloman putoval po Dětských domovech. Proč nemohl být s matkou, to jsem z něho nikdy nedostal... asi to je ta pověstná 13. komnata.

S mámou a sestrou za tátou do Brazílie nakonec odjeli, ale anabáze po DD se opakovala otcovým přeložením do arabského světa – Tunisko, Sýrie... jestli to byly s každou novou štací zase ty 3 roky, nebo v tom bylo něco jiného?

Pak táta nesouhlasil se vstupem spojeneckých armád v roce 1968; v 69. byl z diplomatických služeb vyhozený a v roce 73 i z podniku zahraničního obchodu, takže dělal právníka u pozemních staveb.

V té době uprchl Kolmanův bratranec do Francie, kde se dal do služeb Cizinecké legie. V kádrový hrb větší jak pověstný velbloudí...

Koloman jako nedostudovaný vysokoškolák stavebník, většinou pracoval na stavbách ve středních řídicích funkcích.

Se ženskými se asi už vybláznil, teď žije spořádaně.

Podivný život po ubytovnách vyměnil za teplo rodinného krbu a hospodská posezení v roli štamgasta.

Tedy tak na 3-4 pivka denně – pak „kibicovat“ ve kšeftě, kterému ještě nedávno šéfoval...

Ale když se párkrát do roka do toho dá, tak 15 kousků pro něho není žádná překážka. Opici má, až když to zazdí několika panáky, ale pivem ho nikdo neopije.

Milostpaní to nějak toleruje – hlavně proto, že rodinný majetek rozhojnil, ostudu nedělal. Tedy v posledních letech.

Jó kdysi, to dost řádně trápil tehdejší socialistické strážce pořádku! Ono stačilo mít někde záznam a už se to kolikrát s ním vezlo, i když to bylo kapánek jinak...ale to je už jiná kapitola!

Tenkrát se to bralo jako výtržnictví, narušování socialistického soužití atd., ale to už jsou staré pověsti české!

Vzpomněl i na Zbynd'u, ale řekl si, že když už je konečně doma – pomalu se setmělo, nebude příběh tahat z paměti...

Stmívá se o mnoho dřív, nějak bych měl tu docházku do osvěžování časově upravit...ukončil svůj myšlenkový rej Standa a pomalu zavíral za sebou domovní dveře...

Podzim už si čistí boty na rohožce tohoto roku ...

Jak on to ten Antek o tom podzimu napsal?

Tuláci podzimem

scházím a chátrám léta celá
skrývám se v pustinách, aby mě neviděla
hravá děvčata našeho mláďi
co nás sváděla
a my je měli rádi

skrývám své vzezření plné vrásek
letopisy proher u tehdejších krás
ztrácím už z paměti každou milostnou chvíli
uměly potěšit, ale i potrápily

podivná pravidla má milování
trocha radostí, pak už jen vzpomínání
zapomenutí milenci se plaše po kraji
s rancem vzpomínek podzimem toulají

Antek – tedy Antonín Siuda – jo, to je skutečněj rebel. V ledačem s ním člověk nemusí souhlasit, ale psát umí. Aby ne, když to je novinář! Ale hlavně: Není posera - Ostravak!

Zato já jsem nějak vyměklej, asi s přibývajícimi roky se moc lituji. Samota není nic příjemného, ale nějak se dá zvládat; jen to chce mít program, koníčky...

Šachy nejsou příliš „sport sociálních vztahů“ - ani „psaní do šuplíku“ nerozšiřuje okruh známých, net taky nic moc.

V hospodě strejci melou furt to samý.

Jojo, přátele si musí člověk opečovávat; ti noví se jen tak tváří, ale vždycky za tím je jen jejich nějaké potřeba. Stručně česky, vychcanost. I ta Miri je v podstatě taková...že je sobec, to je jasné...

Doma u stolu to Staníkovi nedalo. Cestou mu nějak vyhládlo. Sáhl po okoralých plátcích sýra, které na talířku už potily mastnotu...po konvici, v níž ještě šplouchaly zbytky čaje a nalil je do upatlaného hrnečku...

To ti chovatelé to mají lepší už tím dotykem němé tváře, když není po ruce ona neněmá...kočky dvounohé. No, ale stačí někdy i ta čtyřnohá - oboje jsou fixované na obydlí, dvounohé i na pánička, nositele bankovek, a na styl podnikatelského baroka.

Jsou taky kočky „zápecnické“, ale i zdivočelé, toulavé...

Kočky – Miri je taky kočka...ale nějak asi neuspokojená - na tu asi aby člověk...To mě ale napadaj krávovin...no ale ...něco na tom je!

Křečci, plazi, pavouci a jiné potvory – ne, to pro mě není...

Pes, to už je něco jiného. Škoda, ten nalezenec Dyk – uliční směska, ale byl bezvadný, vážil si domova.

Asi si budu muset zase nějakého pořídít – nic přešlechtěného – kdo s tím má furt lítat ke zvěrolékaři!? A psa, fenku ne, co bych si počal se štěňaty?

Po tom dlouhém uvažování se rozhodl, že se mrkne na net...

Á Miri – cože mně to píše?

Milý Stando!

V práci jsem se tradičně k mailování nedostala. Navíc – nechci si stěžovat, ale spíš omluvit – zase jsem byla K.O. jako už dlouho ne. Nemám rýmu ani kašel, jen mě pálí oči a v nose a bolí mě celé tělo. Doufám, že se to brzy srovná.

Ted' raději k něčemu jinému. Moc jsem se těšila na Tvé psaní; to minulé mě tak rozveselilo, že jsem se musela při čtení držet, abych se nesmála nahlas. Díky!

Vrátím se k tématu telepatie. Co to je, to samozřejmě vím, často jsem si kladla otázku, jestli skutečně to tak funguje, jak to někteří popisují. Myslím si, že něco na tom je, ale často asi se dodatečně k jakémusi náznaku přiřadí to, co jsme jen tušili, nebo až následně k nějakému faktu přiřadili. Ono někdy stačí trochu – byť nechtěně přehodit časovou souslednost a pak se smíchají fakta s předtuchou...

Věřím, že jsou věci mezi nebem a zemí, které se nestávají dennodenně a tam asi telepatie patří a že jsou vzácné chvíle absolutního soustředění odesilatele i příjemce, kdy to funguje.

Musí k tomu být oboustranná duševní spojitost – a to bude ten hlavní předpoklad fungování.

Možná píšu hlouposti, ale tak nějak si to představuji.

Ale pochybuji, že ta oboustranná spojitost může nastat jen pouhým dopisováním. Během něho si člověk sice vytvoří v hlavě virtuální protějšek, s nímž komunikuje. Ale jen málokdy se podaří vytvořit představu, která by se kryla s realitou. I když jsme se dvakrát na srazu Epiky viděli, nevím, jestli se má představa kryje s tím, co prožíváš, na co myslíš a ani nevím, jaká je Tvoje představa o mně.

Ale to jsou věci, které nebudu dál rozvádět; každopádně jsem bohatší o jednoho přítele, kterého si vážím a který mne obohacuje jiným pohledem na svět. A za to ti díky!

Časem je skoro každý na něčem závislý.

Napsala jsem Ti dnes samé blbosti a úplně jiné věci, než které jsem Ti chtěla původně psát, než jaké si v duchu s Tebou vyprávím, když čtu Tvoje maily.

A na to hlavní bych zapomněla. Příští týden ve čtvrtek pojedou okolo, mohu se stavit na kus řeči? Počítám tak mezi 12. a 13. hod.? Jen tak na kávu,- pokud se Ti to bude hodit, ráda si s tebou popovídám!

Věřím, že se Ti to bude hodit a těším se na pokec!

Pa Miriam

Tak to ti Miri dokážu odpovědět hned, o tom jsem přemýšlel nedávno, když jsem k tomu četl všelijakou diskuzi.

Milá Miri!

Ano, budu doma a těším se na Tebe! A pak pár úvah...

Dopsal, odeslal, vypnul počítač a šel spát.

Ráno se po snídani vypravil do města.

„Vítej Stando, konečně sis našel čas na starého Adlera, po kterém ses usadil na šachovnici č.1!“

„Šalom Davide!“ „Ale sám víš, že to tak úplně není pravda! V létě jsme přece pár hodin prokecali na té mé lavičce!“

„Jak sis ji hned přivlastnil,“ trochu úkosem, šibalsky se podíval na příchozího.

Ten chtěl něco dodat, ale David pokračoval:

„Už je skoro tvým majetkem, ale kvůli tomu tady nejsi. Posad' se a poslouchej – kávu už cítíš; koukáš správně, ta halda papírů je příčinou tvé návštěvy. Alespoň doufám, že tě to bude zajímat!“

„Ty rány v baráku s tím souvisí – u Minářových předělávají byt...“ dlouze se podíval na Standu.

„Do mobilu nemělo cenu nic říkat; asi to bude stát zato, když to bylo tak dobře ukryté! Proběhl jsem to letmo očima, je tam tuším i něco pro tebe!

Lepší, když toho budeme dva – dva je rada...“

„Jo, to znám Davide, tři zrada.“

David se narovnal, povzbudivě se usmál a pravil: „Káva je sice už pitná, ale zvědavost je větší, tak to rozdělej!“

„Já si raději loknu něčeho ostřejšího, pokud mohu prosit!“

„Tušíš, nebo se jedná o prevenci?“

„Možná o obojí“ a kopnul do sebe Davidem podanou ohnivou vodu.

„Tenhle špagát papírák bude z protektorátu...“

„Nebo ze začátku padesátých let Stando, ale ten špagát není důležitý...“

Standa se přestal prodírat starými novinami a nerozhodně zakymácel hlavou.

„Jak ses k tomu dostal...zamyslel se a pokračoval: před Minářovými tu bydleli Vojířovi. Vojíř byl kronikář a říkalo se, že byl až příliš loajální vůči Němcům, což mu potom komunisti pěkně spočítali.

Ale myslím, že spíš kvůli tomu, že nesnášel nacisty, ani komunisty – a asi toho věděl docela dost - jak to vidíš ty Davide? Kolik on si toho odseděl? Osm, devět, nebo...“

„Sedm a půl Stando – neprotahuj to a rozbaluj!“

„Jak jsem se k tomu dostal?“

„Šel jsem ven s odpadky a nějak mně neštymovala ta dlouhá pauza v pracovní činnosti. Ti Ukrajinci už tu makají týden a takovouhle pauzu jsem nezažil...

Minářovi jsou tedy pryč, zítra večer se vrací...

Sousedka, která tam dělá „stavební dozor“, si odskočila na koupi, tak mě napadlo, jestli nahoře třeba nedošlo k úrazu. Šel jsem tam - byl tam jen jeden; jeho part'ák dnes pracuje někde jinde.

No a koukám, pracant listuje papíry – lekl se, prý že to neukradl...

Lámanou češtinou cosi začal, tak jsem na něj spustil rusky a to jsme se pak domluvili.“

„Řekl mně, že při bourání futer a části podlahy ve špajzu našel zadržovaný tenhle balík. Napadlo mně hned, zrovna jako tebe, že Vojíš.

Minářovi někam odjeli, tak se bál, aby se nedostal do průšvihů a prý to chtěl o polední přestávce odnést na městský úřad.“

„Zabralo, až když jsem mu řekl, že jsem bývalý muzejník a můj kamarád je kronikář, že mně může balík svěřit, že ho nikam nezašantročíme...že to prozkoumáme a odevzdáme na úřad s odborným posudkem.

Nekoukej tak, něco jsem mu musel říct!

Sice slíbil, že zatím o tom nebude s nikým mluvit, ale copak můžeš dnes někomu věřit?“

Voskovaný papír, 4 vrstvy protektorátních novin a jedny z roku 1945.

Ve voskované obálce městská kronika, počínající 1.1.1941 a končící 31.12.1946 a odhadem 30-40 volných listů – poslední z 15.10.1949.

Vše psáno jedním rukopisem - rukou Vlastimila Vojíře. To Standa poznal na první pohled. Jeho rukopis znal ze zachovaných písemností.

Chvilí spolu listovali, sem tam srkli kávy a sdělovali si, co kdo kde rychločtením ulovil.

„A hele, tady je jakási Vojířova vysvětlivka:

Vážení, kteří budete po letech číst tyto řádky!

V době II.světové války jsem nebyl kolaborantem, jak se řada zdejších lidí domnívá. Byl jsem zapojen do prozápadního odboje a proto, že znám perfektně německy, jsem byl vyzván, abych překládal na gestapu a u soudů.

Občas jsem se dověděl řadu zajímavých věcí, které jsem předával spojce a ta zprávu předala k odeslání do Londýna.

I pro mne ze záhadných důvodů se mně vyhnulo zatýkání – ale po válce nebyl nikdo, kdo by mně dosvědčil mou protektorátní činnost; už nežili, ale nikoli mou zásluhou. (I oni si plnili občanskou a vlasteneckou povinnost, já měl při tom jen štěstí!

Mezi tím řada lidí plynule přešla z kolaborantských pozic na ty rudé a to už se s tím nedalo nic dělat. Pro změnu čekám zatčení – paradoxně v osvobozené zemi.

Přeji Vám, kteří tyto řádky budete číst, abyste už žili v lepší době!

Podepsán Vlastimil Vojíš, 15.10.1949

„No tak to už Davide ...“

„Jo, a někdo bude mít zájem... tohle zlikvidovat, nebo naopak ...“
„Něco se dozvědět a vhodně použít...“ skočil mu do řeči Standa.

Hele – 4.1.1941 – tadyhle zmínka, o tobě – a vložený list, čitelný je jen rok 1946.

... němka Agens Maretschkowa mně před odsunem sdělila, že pravděpodobně Staník Vomáčků není Vomáčkových.

Přibližně ve stejnou dobu měly rodit Marie Vomáčková a MUDr.Hana Dušánková, rozená Rossenbaumová. Ta prý své těhotenství důsledně tajila.

Koncem prosince se udělalo M.Vomáčkové špatně, omdlela před domem a její manžel jí odnesl domů, z něhož do Tří králů nevyšla – ale ještě téže noci Vomáčka přivezl k nim domů dr.Dušánkovou, která se u nich zdržela několik hodin.

Dne 4.1.41 byl Vomáčka údajně autem na návštěvě u doktorky a něco zabaleného v dece vynášel na dvoře z auta domů.

Maretschkova usuzuje, že Vomáčková potratila a vychovala doktorce dítě, které by určitě nepřižilo transport, když ho asi za 2 týdny nepřežila ani dr., kterou manžel opustil, jen jak přišli Němci.

Prý se mezi některými ženskými šušovalo, že jakmile dr.opustil manžel, docházel za ní Vomáčka, ale Agens Maretschkowa to nemohla potvrdit. Spíše si myslela, že se jedná o pomluvu, nebo bratrance Vomáčky, který byl v odboji a později v koncentráku.

Podle informací osob, které s dr.byly v transportu, zahynula během cesty a je otázka, kde a zda vůbec byla pohřbena...

P.S. Pokud je to fakt, klobouk dolů před Vomáčkovými, zaslouží si úctu, ale kdoví, zda se jí dočkají...

Kdo toto budete číst, neseznamujte Standu Vomáčku s obsahem před jeho plnoletostí!

Standovi se udělalo mdlo; mžiku se mu vybavily důležité životní příběhy, v nichž mu oba – jak nyní vidno - nevlastní rodiče pomohli...

Pak přišlo prázdno... jakoby se pomalu propadal...

Ze mdlob ho probral David s další tekutou „meducínou“, vzal tupě sedícího Standu kolem ramen: „Můžeš bejt hrdej na obě mámy i tátu!“

Se stále tupým výrazem, ale již menší bledostí, začal Standa ze sebe soukat:

„Víš Davide, že jsem měl rodiče rád...ale teď je budu mít tady vevnitř, ještě pevněji usazené...“

„Udělal pro mě hodně...vlastně i pro mou vlastní mámu, když věděla, že jsem zabezpečený...“

„Chudák obě maminky, ale já tu svou pravou nepoznal...nezachovaly se Davide někde fotky mé...“ pro pláč už dál nemohl mluvit.

„Žel - tady ve městě se nezachovalo nic, všechno lehlo popelem...jen vzpomínky lze křísit“

„Řekni Davide, tys ji znal, jaká byla?“

Jak si mnul Standa oči, zapíchl si do slzného kanálku třísku...možná z nekvalitního papíru, možná z dřevěného úložiště...pálila jak d'as...

„Ukaž Stando – něco zvětšovacího se tu najde, pinzet máme...“

Po chvíli byla tříska venku.

„Jaká byla?“

„Především moc hezká, štíhlá, na ženu vysoká...pěkně stavěná...“

A vzdělaná – všeobecně...“

???

„Zajímalo ji všechno, ale asi nejvíc hudba – s těmi krásnými, dlouhými prsty hrála bezvadně na klavír, housle...“

Co ona věděla o výtvarném umění, naší i světové literatuře...“

Jako lékařka uměla všechno – porod, zubařinu, ORL, no všechno, to, co konečně doktor v první linii umět musel – a byla obětavá...“

„Neměla ale štěstí na chlapy – Dušánek byl taky doktor, fešák, snad i dobrý chirurg, ale taky vožrala a karbaník a myslím i děvkař...“

Říkalo se, že si ji vzal kvůli věnu, nevím – on prý pocházel z nějakého velkého statku v Polabí, tak možná že pro peníze ne...ale když přišlo nebezpečí, zdrhnul...“

Prý se stejně konce války nedožil...a další chlap - na jméno si nemohu vzpomenout, nějaký odbojář...“

Ošetřovala mu zranění a nějaký čas ho ukryvala – zřejmě už ve vysokém stupni těhotenství...“

Později ho Němci chytili a zřejmě všechno z něj vymlátili...“

„To by pak...“

„To víš Stando, to určitě urychlilo její transport, pokud myslíš tohle.“

„Říkals, že máš rande u starosty. O nálezu ani muk, to ti nemusím zdůrazňovat,“ jen tak, spíše pro sebe prohodil David.

Oba „letem světem“ proběhli tu hromadu papírů...

Spíš David, Standa byl zcela mimo - jen částečně vnímal to, co kamarád přečetl nahlas.

I z toho rychločtení jim muselo být jasné, že pokud by se tohle objevilo tak před 50 lety, byl by z toho pěkný malér pro řadu zdejších lidiček...ale i narovnání nespravedlivých osočení, i ocenění statečných – třeba lékařky, nebo Vomáčkových.

Seznam těch, co se řádně nezachovali, byl docela podrobně sestavený...

Dnes už většina z uvedených patnácti kolaborantů jsou na onom světě – kromě tří. Na 5,5 tisíce obyvatel dost slušná porce! Navíc, když česká menšina čítala přibližně 1/3 obyvatel...

Bylo tu i 50 židovských rodin...z těch se vrátili čtyři a jeden umřel asi 2 měsíce po návratu z koncentráku...asi hlavní svědci jsou všichni na pravdě Boží...

„Hele, tadyhle – XY - kuratorium, pak soc. dem., KSČ, kariéra na krajském výboru...“ četl a David: „Další - máma Němka, oba kluci v Hitlerjugend, ale tatíček přece ihned po osvobození se stal členem KSČ od konce roku 45 fungoval – pak už to známe z vlastní zkušenosti - v roce 68 soudruh obrozoval, pak obroditele zatracoval a nakonec začal podnikat s tvrzením, že vlastně lidem dává práci...docela slušnej ksindl!“

„A na druhou stranu třeba ta Agnes Maretschkowa – kdyby to místo Vojřířovi řekla na policii, nebo se prokecla mezi soukmenovci...“ probral se z letargie Standa.

„To máš recht, nelze lidi házet do jednoho pytle. Hele, já ty volné listy oskenuju, ať máme zálohu...a možná i něco z kroniky“ pravil David. *(na svých – za měsíc 92 let šel s dobou; pořád se točil kolem svého antikvariátu a naučil se jako první ze zdejších seniorů pracovat s počítačem).*

„To bude nejlepší, ať to nikam zbytečně netaháme,“ zamyšleně reagoval Standa a po chvilce pokračoval: „Tobě radit nebudu co s tím, k večeru se u tebe stavím a probereme to – a pošli mi od tohohle kopii mailem!“ Ukázal na volné listy. „Já si ještě tuhle zprávu musím nechat usadit v hlavě. Víš – ale stejně jsem ti měl pořád pocit...který mě provázel od konce povinné školní docházky, že tu jsem jako půjčenej, nebo – no zkrátka, to se těžko vysvětluje...“

„No tak už víš, kam patříš Stando!“

„Nejdříve to prolitnu a pak trochu seštuduju, určitě tam bude něco zajímavého. Bude to fuška všechno přelouskat a vybrat nejpodstatnější... z tohohle přes půl století starého vzkazu. A ty teď máš jiné starosti. Já ti to pošlu a ty studuj doma!“

„Jojo, budu muset řádně probrat otcovu pozůstalost, třeba tam ještě bude něco zajímavého...“

Pomalou dopíjeli kávu...

„Spolehni se Stando, tohle zvládnou; ale musím se ti omluvit. Za chvíli čekám návštěvu, ta už je dobře týden ohlášená a protože se dlouho známe – a slušní lidé si mají pomáhat, tak jsem ještě chtěl říct, že se mně zdá a není to sen, že se tady ve městě asi chystá nějaká všivárna...“

???

„Najednou je fůra všelijakých aktivit; já myslím Stando, že ve hře jsou asi ty lukrativní pozemky pro podnikání; na kraji městečka, kousek k silnici pár metrů je pak dálnice – zkrátka inženýrské sítě u huby!“

„A víš něco konkrétního? Ale tam přece byl židovský hřbitov, synagoga, tak snad když se bude vracet majetek církvím...nehledě k pietě!“

„Právě, že to je lukrativní, to přece pak jde všechno jinými cestami! Prý je zájemců pět nebo šest, kdekdo z vedení města má hypotéku; to víš, musí se ohánět! Je to až moc zajímavé místo! Ze synagogy je ruina, ze hřbitova něco jako park..., židovská obec tady zanikla, co chceš dělat?“

„Já se tedy ještě stavím u starosty, když si mně objednal – že by taky kvůli těm pozemkům? A proč, co já s tím?“

Standa vstal, pozvolna se narovnával u židle, ale než se stařecky rozcvičil...

David jakoby jen tak jedním okem kouknul ven: „Starosta někam nakvap jede...,tak se stav na jedno, nebo můžeš jít domů, to on se tak hned nevrátí. A cestou, nebo doma o leccčem pořádně popřemýšlej!

Vím, ty s nimi nepečeš, i když jsi se starostou chodil do školy – no a právě proto to s ním nějak ukočírúješ, když ho léta znáš!“

„Já už teda opravdu půjdu; ale mně ti furt vrtá hlavou najednou nebývalý zájem o mou maličkost ze strany našeho praktického...že by tam chtěl stavět zdravotní středisko?“

„Možná člověče uvažuješ správně!“

„Mohlo mě to trknout už dřív, ale co, třeba něco dostanu ze starosty a pak ti řeknu!“

„To předpokládám a zatím se měj!“ A mávnul kamarádovi na odchodnou.

Za chvíli už Standa zavíral dveře od bytu, označené cedulkou: JUDr. David ADLER...

Tolik let se známe, ale nikdy neřekl, jak to bylo s jeho protektorátním zatčením. A nakonec ani s tím mým původem, i když i on musel alespoň něco tušit... Co akorát asi dvakrát vzpomenu, byl průběh transportu do Osvětimi – ono to je i po letech těžké, si vybavovat neblahé vzpomínky.

Pouze několikrát opakoval, že za mnohé dobré v koncentráku vděčí tátovu bratranci - odbojáři, který tam pomohl nejen jemu, ale i jeho třem mužským příbuzným. A tak se i podle toho choval k naší rodině. Nemáme před sebou tajemství a když jsem jezdil ven, občas jsem cosi převezl přes hranice...od něho, i k němu.

Ale to je přece mezi přáteli normální. Takže – kdyby věděl víc, určitě by mně to sdělil – ale tuchy on měl vždycky dobré..., ale jak na starostu? Co by tak asi zabralo, aby promluvil a přitom neměl poněti, odkud vítr vane?

Stavil se na jedno u Franty, ale jako vždy – do každé nohy – tedy na tři. Než došel k domovu, zvonil mobil – a on starosta. „Hele Stando, omlouvám se, žes musel vážit zbytečně cestu...můžeš za mnou přijít zítra v devět, nebo raděj v osm? Jo? Díky, budu se těšit!“
„A téma Petře?“
„Promiň - až na místě, já teď nemám čas!“
„Dobře tak zítra, -ahoj!“
„Ahoj!“

To tedy měl David čuch, něco se tu hýbe pod povrchem běžného života - běžného, malého města...

Když je to takový fofr, tak to se kolem toho bude točit fůra peněz!

Miriam, zase Miri, proč se k ní pořád vracím? Je fakt, že s tím svým byla na kordy...ale skomírající plamen lásky- nebo náklonnosti může rozdmýchat vánek ze šustění bankovek.

Prachy, ty se přece nevydělají u ponku, nebo stroje, ale kšeftem, spekulacemi... - a ona si zvykla na pohodlný život!

To pak jdou všechny ideály a etika stranou!

Takže Miri určitě nejede okolo, ale přímo sem; a zřejmě jednat...o čem jiném, než o kšeftu- přece tu nechce dělat průvodkyni ve zrušeném pivovaru!!

Doma se najedl, ale lehnout si po gáblíku, to dnes ne...když už je to všechno takhle rozběhnuté, to abych se koukl do těch otcových poznámek, než mně David pošle okopčené ty volné listy! Nebo prostě důležité věci – mohou být i v kronice, kdo ví?

Chvilku přemýšlel v křesle, snažil se přemoci spánek - až z toho usnul. Probudil se hladový; hlavou mu naráz proletěl celý den.

Otcův bratranec – táta ho neměl rád; co když je pravda, že se oba zajímali o tutéž osobu - Standovu matku, tu adoptivní!? Nebo že by o doktorku, když se něco povídalo?

Postupně si skládal střípky do mozaiky a dospěl k názoru, že tak nějak to klidně mohlo být – a asi bylo.

Tátův vztek možná umocnilo, že odbojáři spustili nějaké akce ke konci roku 40 a začátkem 41...ale to by přece nebylo samo o sobě příčinou toho všeho!?

Jasně, všude samé kontroly, naštěstí se mu asi dobře podařilo projet – asi musel jet za humny, úvozem – načasovat to, aby o kousek dál supící vlaky přehlušily zvuk motoru...ale to fakt není natolik závažné...

Hm – ale je možné i to, že to máma – při vší úctě - táhla s oběma. Ale to už se asi nedovím; po tom potratu asi nemohla mít děti...a odbojář byl prý pěkněj kanec!!

Anebo táta se strejdou chodili oba za doktorkou! Co když je tátův bratranec tím ošetřeným a ukrytým odbojářem?

I kdyby to byla moje...nevlastní máma, tak je to nic v porovnání s tím, co udělala pro mne a vlastně i mou vlastní matku – asi se jí klidněji umíralo...!

To je dost blbá slovní kombinace, umírání není žádné klidné rozjímání – navíc v transportu...

Největší hrdinství se odehrávají v ústraní, ale žel zůstávají nedoceněna.

A za chvíli se pustil do přehrabování otcovy pozůstalosti; ani ne za čtvrt hodiny našel mezi listy papíru zastrčenou zalepenou obálku; na přední části bylo tužkou napsáno „Standovi“.

Rozbalil obálku“

Milý Stando!

Vzpomínej na nás v dobrém, zejména mamince vděčíš za mnohé. Vždycky jsme se snažili vše dělat jen v Tvůj prospěch.

*Pokud se nám něco nezdařilo, neodsuzuj nás za to!
Nemá cenu rozebírat celý život – snad naše dobré úmysly – ať proto, co jsme učinili, nebo neučinili, bylo vedeno naší snahou Ti zajistit co nejlepší budoucnost!
Přejeme – a to mohu i za maminku – Tobě, i našim následníkům, plodný a plnohodnotný život!*

Červen 1971 táta

To vypadá, že se původně otec chtěl nějak šířeji vyjádřit – ale na poslední chvíli si to rozmyslel.

Kdyby nebylo toho objevu, tak bych se asi nic nedověděl...jak jinak, od koho?

I tak, díky táto!

Nojo, tak už vím, co jsem – a co s tím dál?

Spustil počítač a zjistil, že mu David už poslal první zprávy...

Druhý den, v 9,50, při odchodu z radnice, zavolal Davidovi, zda se může stavít.

V Davidově souhlasné odpovědi byly znát napětí, i nedočkavost.

Sedl do pět let staré Fábie a přesunul se před dům, v němž bydlel bývalý nejlepší šachista zdejšího oddílu.

„Povídej, co starosta?“

„Zdravím tě Davide, díky za maily! Dnes ušetříš za kořalku, jsem tu autem!“

„Já vím, proto jsem ji ani neschovával!“ A začal se nahlas chechtat.

Standa sundal sako, posadil se a spustil: „Nejdřív mě Petr, tedy starosta mazal med kolem huby...“

???

No že jsem dlouho v důchodu a že není dobré, aby tak schopnému člověku se „krátily žily“, že bych mohl kandidovat, že mám naději na zvolení...

Poděkoval jsem mu za důvěru a sdělil mu, že si myslím, že lid jemu a té jeho partě dá mandát k vládnutí na další období. No, moc mně to z huby nešlo, ale asi mu to zalichotilo, takže tohle přehlédl. Ale pořád mě tlačil do toho jejich spolku. Zeptal jsem se proč tak náhle...

Že jako ekonom – no znáš taková povídání z našich stránek...zkrátka, udělal by mě odpovědným za tzv. realizaci urbanistického řešení...“

... „to znám, tyhle kecy!“ Rozholil se David.

„Je to skoro tak, jak jsme včera hovořili. Celé to vzpomínané prostranství by si rozdělili – doktor na zdravotní středisko, moje známá z toho literárního blbnutí – tedy spíš její manžel na výrobu nějakých speciálních měřících přístrojů (je tu ještě dost lidiček se zkušenostmi s jemnou mechanikou) - a rodinka Bischoповých by tam měla hospodu s nějakou menší ubytovací kapacitou.

Zeptal jsem se, jestli se kapánek nevytratila pieta – nebo alespoň jestli se nezachytila někde ve městě.

„Víš, co mně ten vůl odpověděl? Že vodsunutejm Němcům žádný památníky stavět nebude.

Tak jsem mu řekl, že ty jsem já zrovna neměl na mysli, i když mezi nimi byli i slušní lidé...

Prej ne, všechno podle něho byla jedna pakáž.“

„On může držet hubu Stando, oni jako rodina sem přivandrovali ze Slovenska, když po válce tam honili hlinkovce a všechnu tu nacistickou a pronacistickou pakáž.

Je to zvláštní, ani se nemuseli nějak držet stranou; tys to asi ani nezaznamenal, bylo ti nějakých 5-6 let.“

„Na to si fakt nepamatuji – ale zeptal jsem se ho, kam se podělo těch původních padesát židovských rodin...“

„Co ti řekl?“

„No přece zmizeli v koncentráku, to nevíš?“

„Právě že já to vím a tak...ani jsem nedomluvil a on odvětil: „Měls tam snad někoho?“

„Snažil jsem se mu vysvětlit, že to byli občané české republiky, že podle kroniky řada z nich sloužila, nebo byla mobilizována do československé armády a že se už dávno měl postavit pomník obětem jakýchkoli terorů, ale místo toho dostal jakýsi vůl zakázku za 2 miliony na sestavení šutráků z lomu, které se dvakrát rozpadly a málem to zasypalo děti, takže se ta změť zatím za ty peníze válí bez ladu a skladu v parku.“

„A co on na to?“

„Zase kecy - naznačoval, že bych netratil a pak vpodstatě vybalil, že potřebují na veřejném zasedání, abych je jako člověk z lidu podpořil...“

„A cos mu na to řekl, prosím tě?“

„Že nejsou peníze na obnovu bývalého majetku židovské obce, to mně je jasné. Že nebudu vyjmenovávat všechny akce, při kterých vyhozené peníze oknem, protože to už nemá cenu, ale co tak strašně tlačí na pilu, teď jdou věci najednou děsným kvapem.

Také že chápu, že město jako správce majetku se má starat o řádnou správu, ale ta nespočívá v tom, že když už hoří koudel pod zadkem, že se pozve spolužák, aby ze sebe před lidma dělal vola.“

A na to on mě řekl: „Jestli si myslíš, že na mě vytáhneš nějaký bláboly z minulejších let a že já se poseru, tak to se krutě mejlíš! Bůhví, cos ty měl s komoušem, když jsi moh furt jezdit ven!?“

„Tak on něco chce a – člověče, dyť to je ...“

„Já vím Davide, je to nepochopitelné...to nemá ani cenu rozebírat. Jen jsem mu řekl, že využívám jeho slova „ven“ a tedy jdu.

On zbledl, najednou si uvědomil, že pořádně přestřelil – jako mladej Benda branku při utkání s Brodkem - a že to tak nemyslel...mně se už fakt nechtělo, skoro násilím se mě tam snažil udržet...vpodstatě o nic jinému mu nešlo, než jen aby se to co nejrychleji odhlasovalo a začaly práce.“

„Asi už shráblí fůršus a ono se to teď malinko hroutí. Hele a ty myslíš, že on něco ví o tom našem nálezu, když ti zavadil o vlastní minulost?“

„Jo, ještě říkal, že tohle tedy paní Miriam dávám k narozeninám – ani jsem nevěděl, že je má – tedy narozeniny. A ani jsem nevěděl, že se znají...“

Jojo, na mě to dělalo dojem, že je rozhozenej – to víš, je pod tlakem, dělá chyby – navíc před spolužákem se zas tak nekontroloval, ale to je jedno.

Já vyběhl – tedy jak víš, odkulhal ven, - pak už se za mnou nehna – ale – no je to jedno, já si jdu něco uklohnit a má se stavit Miri...“

„Vidiš Stando, jak se lidi mění – když sem Petrova rodina přišla, starej sice krátce dělal, jako že mu všechno patří – pak se ale začal chovat rádoby skromně, ale tahal tady za nítky zpoza rohu rudého baráku a synek byl – vždyť víš, docela slušný kluk, učil se dobře, zdravil, pomohl starším lidem...“

Jenže jak lidi čuchnou k moci a penězům...“

„Spojeným nádobám...“

„Jasně Stando, co teď?“

„Hele Davide, já si myslím, co kdybys ses spojil se zemským rabínem...?“

„To už jsem udělal...“

„A on?“

„Uvidíme“

„Jasně.“

„Jo a ještě jednu drobnost kamaráde psavče: Miriam je milenkou našeho obvodního...jen abys...“

„Ty tady máš věštírnu, nebo co?“

„Ale ne. Občas si čtu tu amatérskou tvorbu - a tam máte fotky. A ta dáma, co napsala ty milostné veršičky, – a já mám ještě docela dobré oči – tak ta tu už několikrát randila s doktorem...ale tys byl asi doma, nebo u Franty...“

„A víš něco o starostovi?“

„Ne, to už se asi nedozvíme...nebo až za čas, kdy tohle už bude rozjeté... Ale dělá to na mě dojem, že to má tak zařízené, že když tak, budou padat hlavy kolem a jemu zůstane na krku.“

„Asi to stejně zmáknou, vid' Davide!?“

„Když to prosadí na městu, tak pak už to bude hračka...“

„Asi jo. A díky, zítra na viděnou!“

Standa vyšel ven a v duchu si říkal: Jak lehké přijít o iluze...oni – tedy teď už my - jsme je v dějinách vlastně ani nemohli mít – jasně, všechno je jinak...já jsem...až jako skoro sedmdesátiletý...konečně vím, kdo jsem! Jsou to věci!

P.S.

Miri se u Standy nestavila. Ustala i netová komunikace.

Asi třetí, nebo čtvrtý den poté, se objevili u Davida dva městští policajti s tím, aby jim vydal „ty papíry, co se tady v baráku našly!“

Jenomže ty už byla 2 dny v Ústavu pro studium totalitních režimů, na což měl Standa kopii předávacího protokolu.

Nakonec se stavělo; pietní místo se pietně upravilo, ze synagogy je galerie a o kousek vedle je vše, jak se plánovalo.

Vykoupily se pozemky s polorozpadlými stodolami, na nichž stojí zdravotní středisko, výrobná, i osvěžována. Výrobná a osvěžována jsou majetkem Miriina menžala.

Dílo bylo dokončeno až za nového starosty.

K úspěchu akce – kromě všimného a různých dotací z manželova účtu, přispěla Miri i svým postupným, „nezištným“ obšťastňovacím přístupem. Ale každá sranda něco stojí...

Zatímco bývalému starostovi a několika členům dovádivého zastupitelstva jejich ženušky rádně ubraly kyslík, Mirin manžel pojal parohy dvacateráka jako atribut své podnikatelské dovednosti.

Jo a lékař Mirek má zase nový objev – on by se v nové ordinaci, ale především ve starostenském úřadu těžko pohyboval s parohy statného osmnácteráka.

Na malém městě paní starostovou nemůže být šikulka, kterou zná bez plavek skoro každý, kdo něco ve městě znamená.

Tedy může být, ale vypadalo by to blbě i v téhle „osvícené době...“

Ve vlastním módním salónu má určité společenské postavení i čas na psaní veršů.

Pokud jednou napíše paměti, určitě půjdou na odbyt.